

Dnes v čísle:

Mezinárodní
algebraická konference
Noví profesori UP
Jaký je odhad nárůstu počtu
přijímaných studentů?
Od jezuitského konviktu
k Uměleckému centru UP

Žurnál

31

Ročník 11 • Vychází 14. června 2002

Ceny města Olomouce

Olomoučtí zastupitelé na svém dubnovém zasedání udělili již popáté Ceny města Olomouce za rok 2001. Předání se uskutečnilo ve slavnostním sále kláštera

Hradisko ve čtvrtek 30. 5. za přítomnosti představitelů města v čele s primátorem Statutárního města Olomouce Ing. M. Tesaříkem. Slavnostní večer zakončilo vystoupení sólistů opery olomouckého Moravského divadla.

Mezi oceněnými byl také profesor Katedry teorie a dějin výtvarných umění FF UP **prof. M. Tognier** (na snímku s primátorem města Olomouce Ing. M. Tesaříkem), který cenu obdržel za významný podíl na zápisu sloupu Nejsvětější Trojice na seznam památek UNESCO a celoživotní dílo v oblasti historie umění.

Ocenění dále získali Václav Burian za celoživotní dílo v oblasti historie in memoriam, **doc. Vladimír Panoš**, geograf a speleolog, dlouholetý pedagog Katedry geologie PíF UP, za celoživotní dílo v oboru přírodní vědy a za hrdinství ve 2. světové válce, Rostislav Czmero za celoživotní dílo v oboru publicistika, **PaedDr. M. Stibor**, umělecký fotograf (působící mj. i jako lektor fotografie na PdF a FF UP), za celoživotní dílo v oboru výtvarné umění, Mgr. Jakub Karel Berka OPraem za kulturní a duchovní činnost a **Mgr. K. Hegrová**, překladatelka, bývalá odborná asistentka Katedry rusistiky FF UP a zakladatelka SOS pro vzájemnou pomoc občanů, za sociální a charitativní činnost.

-red-, foto -ano-

Světověznámý autor učebnic angličtiny **L. Jones** vedl dva semináře, které 5. 6. v prostorách Knihovny UP – Britského centra pro zájemce o obchodní angličtinu a cambridgeské zkoušky pořádal Cambridge University Press a Univerzita Palackého.

-red-, foto -tj-

XVI. olomoucké hematologické dny

Každým rokem se na přelomu května a června sjíždějí do Olomouce hematologové z celé republiky, aby se účastnili svého největšího každoročního odborného setkání, které pořádá Hemato-onkologická klinika LF UP a FN Olomouc se svými partnery. Letos již po šestnácté měli účastníci možnost se sejit v prostorách Teoretických ústavů LF UP a společně diskutovat o odborných problémech klinické hematologie, laboratorní praxe a ošetrovatelské péče v oboru.

Letošní sjezd byl však přece jen poněkud odlišný od minulých ročníků. V Praze se letos v září koná společný česko-slovenský hematologický sjezd, a proto olomoučtí organizátoři zvolili skromnější schéma své akce ve

snaze nekonkurovat odborným programem sjezdu pražskému. Olomoucké dny byly proto pojaty jako setkání mladých hematologů univerzitních klinik Brna, Hradce Králové a Olomouce a setkání kooperujících hematologů moravských regionů. Přes tento záměr se k překvapení organizátorů přihlásilo téměř 170 účastníků z celé republiky (lékařů, zdravotních sester a laborantek).

Po slavnostním zahájení, mj. za účasti děkana LF UP doc. Č. Čihálik, CSc., a děkana LF MU v Brně prof. J. Vorlíčka, CSc., sjezd nabídl účastníkům velkou společnou sekci přednášek postgraduální hematologie, kde postupně přednášeli prof. Chrobák, prof. Adam, prof. Indrák, prim. Voglová, as. Faber, prof. Ščudla a doc. Hájek. Jejich přehledné přednášky oprávněně přitáhly pozornost posluchačů, což dokládá pohled na zaplněnou velkou posluchárnu TÚ. V dalším průběhu akce měli možnost se o své, často prvotní vědecké zkušenosti podělit mladí hematologové; čas k odborným sdělením využily také zdravotní sestry a laborantky. V rámci sjezdu byl také prostor na neformální společenská setkání, ať už u příležitosti představení nové posluchárny Hemato-onkologické kliniky, nebo v rámci tradičního společenského večera. Letošní *Olomoucké hematologické dny* potvrdily své nezastupitelné místo v kalendáři odborných lékařských akcí v České republice a navázaly na vysokou úroveň minulých ročníků; organizátoři doufají, že i ročník příští, konaný počátkem června 2003, potvrdí vysoký kredit jak samotných *Olomouckých hematologických dnů*, tak i práce českých a moravských hematologů.

-pat-

Ve dnech 4. – 9. 6. pořádalo Akademik sport centrum UP ve spolupráci s United Games setkání a výměny mládeže pod názvem *Mezinárodní festival mládeže United Games of Nations*.

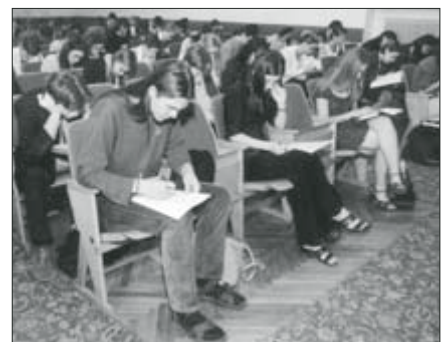
-red-, foto -tj-

CECICM Olomouc 2002

Včera by zahájen 1. středoevropský kongres intenzivní medicíny, který se pod názvem *CECICM Olomouc 2002* koná v prostorách Právnické fakulty UP. Hlavním bodem setkání odborníků z mnoha zemí (Finsko, Švýcarsko, Rakousko, Francie aj.) je sjednocení názorů na problematiku péče o kriticky nemocné pacienty v podmínkách specifického postavení středoevropských států, jejichž ekonomická situace významnou měrou ovlivňuje rozvoj jejich zdravotnictví. Organizátoři od olomouckého setkání lékařů – intenzivistů očekávají především rozvoj užší spolupráce a navazání dalších kontaktů.

Kongres, který organizačně zajišťuje Konferenční servis IC UP, získal oficiální podporu Evropské společnosti intenzivní medicíny (ESICM), každoročně udělované pouze omezenému počtu odborných akcí.

-red-

Tak jako na většině vysokých škol v ČR probíhají v červnu *přijímací zkoušky i na UP*, kde se do bakalářských, magisterských a magisterských navazujících programů letos hlásí téměř 18 000 uchazečů. Zájemci o studium historie na FF UP se sešli k písemným testům v aule FF UP 5. 6.

-red-, foto -tj-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Děkan Přírodovědecké fakulty UP vypisuje výběrové řízení

na obsazení míst:

- profesora pro obor anorganická chemie
- profesora pro obor aplikovaná fyzika
- profesora pro obor biofyzika

Požadavky: profesor v oboru, praxe a publikační činnost, morální a občanská bezúhonnost.

– docenta informatiky

Požadavky: habilitace v oboru, praxe a publikační činnost, morální a občanská bezúhonnost.

- odborných asistentů fyziky se zaměřením na aplikovanou fyziku, elektrotechniku, optiku a biofyziku
 - odborného asistenta pro obor geoinformatika se zaměřením na fyzickou geografii
 - odborného asistenta pro obor geoinformatika se zaměřením na dálkový průzkum země
 - odborného asistenta analytické chemie
 - odborného asistenta organické chemie
- Požadavky: ukončené doktorské studium, znalost anglického jazyka, publikační činnost, morální bezúhonnost.

- asistenta se zaměřením na fyzickou geografii
- asistenta fyziky se zaměřením na aplikovanou fyziku

Požadavky: ukončené vysokoškolské vzdělání, morální bezúhonnost, praxe na PC vítána.

– lektora informatiky

Požadavky: ukončené vysokoškolské vzdělání, morální bezúhonnost.

Předpokládáný nástup 1. 9. 2002

Příhlašku doloženou životopisem, osobním dotazníkem, doklady o vzdělání, přehledem odborné praxe a seznamem publikační činnosti zašlete do čtyř týdnů po zveřejnění v tisku na osobní oddělení PŘF UP, Tř. Svobody 26 Olomouc 771 46.

-prf-

Jezuitský konvikt bude hostit muzikology

Jednou z prvních událostí, které se uskuteční v bývalém jezuitském konviktu, jehož otevření pod názvem Umělecké centrum UP je plánováno na podzim, bude jubilejní setkání připravované Katedrou muzikologie FF UP na dny 18. – 19. 11. 2002. Muzikologická konference s názvem *Hudba v Olomouci, historie a současnost* připomene desáté výročí obnovení samostatného muzikologického pracoviště na FF UP. Na „bilančním“ setkání by měly zaznít referáty tematicky zaměřené k historii hudby a hudební kultury v Olomouci i příspěvky orientované k současnosti a perspektivám hudebního života v centru nově vzniklého Olomouckého kraje.

Zájemci o účast na muzikologické konferenci mohou do 30. 6. 2002 zaslat přihlášky na adresu Katedra muzikologie FF UP, Křížkovského 10, 771 80 Olomouc; kontakt: tel./fax (068) 563 3283, e-mail musicology@fnw.upol.cz.

-red-

Dny zdravotně postižených a Knapkův memoriál

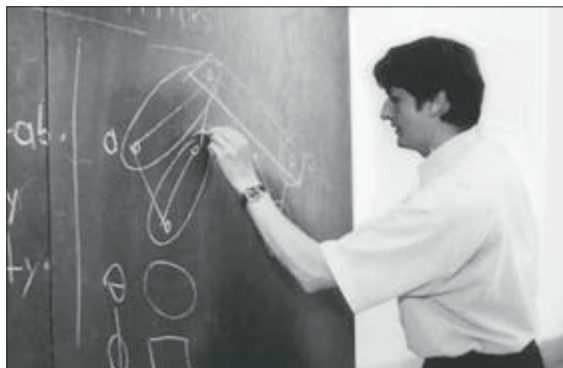
Olomoucké výstaviště Flora se ve dnech 20. – 22. 6. otevře *Dnům zdravotně postižených*. V jejich rámci si v termínu od 21. do 23. 6. dají dostaveníčko i handicapovaní sportovci. Celorepublikové setkání vozíčkářů, které už po osmdesátce pořádá Fakulta tělesné kultury UP, nese jméno neúnavného propagátora organizovaného sportování osob užívajících vozík MUDr. V. Knapka. Soutěžit se bude v jízdách, orientačním závodě, quad-rugby, basketbalu a dulačce. Dějištěm memoriálu bude kromě areálu výstaviště i Sportovní hala olomoucké univerzity.

-red-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Mezinárodní algebraická konference

Ve dnech 31. 5. – 2. 6. 2002 se konala v prostorách kateder matematiky PŘF naší univerzity mezinárodní algebraická konference *Workshop on General Algebra AAA64*. Konference se zúčastnilo celkem 70 algeb-

raiků z 15 zemí světa. Zastoupeny byly Francie, Jugoslávie, Kamerun, Kanada, Litva, Maďarsko, Německo, Polsko, Rakousko, Rusko, Slovensko, Thajsko, Ukrajina, USA a Česká republika. Celkem bylo proslouveno 45 půlhodinových přednášek (*talks*) a šest hodinových *feature lectures*.

Trochu záhadný název konference AAA64, je zkratka pro sérii „Arbeitstagung Allgemeine Algebra“, v níž letošní konference byla již 64. konferencí v řadě. Jednotlivé konference se konají dvakrát do roka, tedy již 32 let. Zakladatelem série je prof. R. Wille (Technische Universität Darmstadt, SRN), který byl hlavním organizátorem prvních 50 konferencí. V roce 1995 převzal tuto funkci prof. R. Pöschel (Universität Dresden, SRN). Původně se konference konaly pouze v německy mluvících zemích, tj. v Německu, Rakousku, v počátcích dvakrát ve Švýcarsku – v Bernu. Od roku 1990 si Katedra algebr a geometrie PŘF UP budovala pevnou pozici na poli mezinárodním, a to kvalitou svých publikací, stážemi v zahraničí, svými přednáškami na mezinárodních konferencích, recenzní činností pro mezinárodní časopisy, pobyty zahraničních hostů, členstvím v redakčních radách zahraničních časopisů, vydáváním monografií, pořádáním tradičních mezinárodních konferencí série „Summer School on General Algebra and Ordered Sets“ atd. Když se tedy v roce 1998 naše katedra ucházela o možnost uspořádání AAA56 v Olomouci, prof. Pöschel souhlasil a požádal prof. Willeho o jeho názor. Ten vyslovil několik požadavků, které bylo nutno splnit, aby se konference v Olomouci konala. Byl to podstatný průlom – první konference série AAA mimo německy mluvící země. Očekávala se reakce. Jaká byla, si čtenář jistě domyslí, když nám bylo opět umožněno uspořádání konference v letošním roce. Kromě naší univerzity se na organizaci těchto konferencí nepodílí žádná další univerzita v České republice a ani jinde ve světě kromě Německa a Rakouska.

Tentokrát jsme měli velkou účast jak počtem, tak významem přednášejících. Ačkoliv se konference konala jen pět dnů po mezinárodní algebraické konferenci na Vanderbilt University v Nashvillu (USA), účast to nejen neoslabilo, ale řada účastníků absolvovala obě tyto konference.

Přednášky probíhaly po tři dny, únavu se účastníci snažili zmírnit při „*get together*“ v restauraci Zbrojnice. Závěrečné zhodnocení pronesl prof. Pöschel, který pochválil náš organizační výbor za odvedenou práci a vyslovil žádost, abychom tuto konferenci za tři až čtyři roky na naší univerzitě znovu uspořádali a zůstali již trvalými organizátory.

Loučení bylo více než srdečné, práce však zdaleka neskončila. Bude vydán sborník v mezinárodně známé sérii *Contributions to General Algebra* jako 14. svazek a třetí svazek s naší ediční účastí. Příspěvků je nadbytek, takže nás čeká obtížná práce s mezinárodním recenzním řízením, selekční rozhodování, shánění financí atd. Samozřejmě, že publikace vydaná v prestižním nakladatelství Johannes Heyn (Klagenfurt, Rakousko) zvýší kredit našeho pracoviště. To s sebou nese pozvání na konference a stáže v zahraničí a nabídky na spolupráci v ediční, publikační a recenzní činnosti.

Prof. I. Chajda, Katedra algebr a geometrie PŘF UP
Foto -tj-

Podpis darovací smlouvy

Univerzita Palackého zastoupená rektorkou prof. J. Mačákovou podepsala darovací smlouvu se Severomoravskou energetikou, a. s., zastoupenou V. Růžičkou. Podle znění smlouvy daruje SME univerzitě částku ve výši 300 000 Kč, z níž 285 000 Kč půjde na krytí výdajů spojených s nákupem odborné literatury a časopisů určených pro doplnění knihovny fondu Právnické fakulty UP. Zbýlá částka pokryje náklady spojené s výrobou studentského projektu – videodokumentu o Bílém divadle.

-red-, foto -dan-

Academia film měsíc poté: bez ředitele?

Měsíc po skončení 37. ročníku festivalu dokumentárních a populárněvědeckých filmů Academia film Olomouc se uskutečnil dvé schůzky jeho organizátorů, kteří se pokusili zhodnotit průběh letošní přehlídky a domluvit se na přípravě dalšího ročníku.

Při prvním setkání diskutovali organizátoři o dalším programovém směřování festivalu – zda rezignovat na málo atraktivní, i když informačně hodnotné vědeckopopulární filmy a užít festival jen na dokumentární tvorbu. Shodli se na důslednější propagaci zahajovacího a ukončovacího ceremoniálu, které by měly proběhnout ve večerních hodinách a navrhl termín konání dalšího ročníku festivalu, a sice od 24. 3. do 28. 3. Důvodem termínového posunu jsou podobně zaměřené akce, které s Academia filmem letos kolidovaly (*Jeden svět, Finále Plzeň*).

Podle kancléře UP PhDr. T. Hrbka byl ohlas festivalu příznivý, také návštěvnost byla s přihléd-

nutím ke specifčnosti žánru dokumentárního filmu uspokojivá. Přesto by se mělo jít příští rok v propagaci Academia filmu ještě dále, zejména účast pedagogů a studentů naší univerzity by mohla být větší.

Na druhou schůzku si její účastníci připravili k průběhu letošního ročníku AFO písemné připomínky, které by se mohly stát podkladem pro organizační a obsahovou přípravu festivalu v příštím roce. Kancléř UP PhDr. T. Hrbek v této souvislosti navrhl setkání organizátorů s vedením UP, které by předcházelo předložení závěrečné zprávy Kolegiu rektorky UP. Nutnost takové schůzky v co nejbližším termínu poté potvrdil PhDr. R. Hladký, který nabídl svou rezignaci na funkci ředitele festivalu. Za jeden z hlavních důvodů svého rozhodnutí označil nezvládnutou komunikaci uvnitř organizačního týmu.

-ano, mav-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •**XX. dny klinické a praktické pediatrie**

Ve dnech 23. – 25. 5. 2002 se konaly v Olomouci jubilejní *XX. dny klinické a praktické pediatrie*. Pediatrického kongresu s mezinárodní účastí se zúčastnilo 250 dětských lékařů a 150 dětských sester ze

všech regionů České republiky. Kongres proběhl pod záštitou děkana LFUP doc. Č. Čihálik, CSc., ředitele FNO doc. V. Ryznara, CSc., předsedy Spolku lékařů ČLS JEP v Olomouci prof. I. Krče, DrSc., a náměstkyně pro ošetrovatelskou péči FNO Bc. M. Pavlíkové.

Odborný program kongresu byl tematicky rozdělený do pěti částí. Přednáška na pozvání se zabývala

aktuálním medicínským problémem; prof. J. Heřt (na snímku) ji nazval „Je tzv. alternativní medicína problémem také v pediatrii?“. Hlavní téma XX. dnů pediatrie znělo „Horečka jako jeden z nejčastějších příznaků v ordinaci dětského lékaře“. Nové téma, které jsme letos zařadili do programu a které budeme rozvíjet i v budoucnu, se věnovalo „pediatrii založené na důkazech“. Texty, které zde odezňely, budou k dispozici pro širokou pediatrickou veřejnost na webových stránkách solen@solen.cz. Úvod do EBM problematiky – jak a kde hledat přesvědčivý důkaz, přednesli prof. V. Mihál a Mgr. J. Potomková. Vzdělávací seminář pro dětské sestry, zabývající se problematice onemocnění zažívacího traktu, připravili doc. O. Pozler z Hradce Králové a dr. A. Kolec z Olomouce. Převážně prakticky zaměřeny byly „Aktuální problémy v pediatrii z pohledu lékaře a sestry“, kde odezňelo mnoho zajímavých i inspirujících odborných sdělení.

Jubilejní XX. ročník se vyznačoval i přiměřeně náročným společenským programem. Ve čtvrtek mohli účastníci kongresu v Moravském divadle navštívit představení Shakespearovy Komedie masopustu. Kytarové kvarteto se sólisty ZUŠ Žerotín se postaralo o slavnostní zahájení konference.

Prof. V. Mihál, přednosta Dětské kliniky LF UP a FNO

Foto -tj-

XIII. Chvojkův den

Ve středu 29. 5. 2002 se uskutečnil XIII. Chvojkův den. Tato celostátní vzdělávací akce je organizována na počest památky prof. J. Chvojky, který se významně zasloužil o rozvoj Otolaryngologické kliniky LF UP a FNO. Jako již tradičně proběhlo setkání v nádherném prostředí kláštera Hradisko v Olomouci. I letos se na organizačním zajištění mimo ORL kliniku LF UP nezastupitelnou měrou podílelo i ORL oddělení Vojenské nemocnice v Olomouci.

Hlavním tématem letošního Chvojkova dne byly nekrotizující fasciitidy. Program byl organizován monotematicky a multidisciplinárně. Do jeho náplně přispěli odborníci z oblasti morfologie (Ústav normální anatomie LF UP), mikrobiologie (Ústav mikrobiologie LF UP), zobrazovacích metod (Radiologická klinika FNO), intenzivního lékařství (Klinika anesteziologie a resuscitace FNO) a operačních oborů (ORL klinika LF UP, ORL oddělení Ústřední vojenské nemocnice Praha).

Letošní Chvojkův den slavnostně zahájili rektorka UP prof. J. Mačáková a děkan LF UP doc. Č. Čihálik, ředitel FNO doc. V. Ryznar (na snímku vpravo) a ředitel Vojenské nemocnice Olomouc plk. MUDr. M. Veselý. Zvlášť vzácným hostem byl RNDr. M. Chvojka, syn prof. Chvojky.

V rámci Chvojkova dne se registrovalo 151 účastníků. Doprovodnou akcí byla výstava produktů osmnácti zdravotnických firem, prohlídka historické trasy kláštera Hradisko a výstup na věž. Několik účastníků si prohlédlo zmodernizované ORL oddělení a nové ORL operační sály.

XIII. Chvojkův den byl účastníky hodnocen po odborné i společenské stránce jako vydařený. Kladně byla hodnocena volba a uspořádání programu.

MUDr. Z. Hložek, Otolaryngologická klinika LF UP,
foto autor

Setkání pracovníků public relations v Pardubicích

Po úspěšné olomoucké premiéře před třemi lety se letos uskutečnilo druhé setkání pracovníků vysokých škol v oblasti public relations. Tentokrát převzala

hostitelskou roli Univerzita Pardubice, v jejímž rektorském kongresovém sále ve dnech 23. – 24. 5. diskutovali zástupci 19 českých vysokých škol, mezi

nimi i kancléř UP PhDr. T. Hrbek, redaktor webových stránek UP Mgr. D. Agnew a redaktorky Žurnálu UP PhDr. V. Mazochová a Mgr. A. Novobilská. Program jednání byl rozdělen do několika bloků, v jejichž rámci účastníci informovali o postavení pracovníků PR v organizační struktuře jednotlivých VŠ (vztah vedení VŠ a PR, pracovní náplň PR na VŠ aj.) a prezentovali své aktivity (univerzitní časopisy, časopisy on-line, webové stránky VŠ, propagační materiály aj.); součástí diskuse byla i problematika spolupráce s absolventy a studenty. V průběhu jednání zazněly také informace o založení, náplni a smyslu sdružení EUPRIO (sdružení pracovníků PR na evropských vysokých školách) a CASPRIO (volné sdružení pracovníků PR na českých vysokých školách). V závěru setkání se jeho účastníci shodli na přínosu obdobných diskusí a výměny zkušeností a informací a předběžně dohodli další schůzku, která by se měla uskutečnit v příštím roce na Masarykově univerzitě v Brně.

-mav-, foto -dan-

**ZPRÁVY, INFORMACE,
OZNÁMENÍ****Stručně**

Olomoucké Divadlo hudby hostilo v úterý 4. 6. Actors Anonymous Theatre – *studenty Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP, kteří pod názvem „Confusions“ uvedli čtyři hrané příběhy A. Ayckbourna a S. O'Caseyho.*

Při příležitosti převzetí Ceny Františka Palackého, kterou zpravidla jednou za dva roky uděluje rektor UP jako ocenění vynikajících výsledků na poli vědy nebo kultury, přednášel v pátek 14. 6. v aule FF UP prof. S. Kratochvíl.

Zasedání Kolegia rektorky UP, které se koná ve středu 19. 6. ve velké zasedací místnosti Rektora UP, bude mít mj. na programu projednání zprávy o průběhu Academia filmu Olomouc 2002, informace k proměnám distančního vzdělávání na UP a harmonogram přípravy přijímacího řízení pro rok 2003/2004.

-red-

Rektorka UP vyhlašuje

soutěž o Cenu rektorky UP za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci

studentů bakalářských a magisterských studijních programů v roce 2002

- vydanou tiskem,
 - předloženou jako rukopis či umělecké dílo.
- Cena rektorky UP se uděluje za práce v oboru a) biomedicínských věd; b) matematiky; c) přírodních věd; d) pedagogických a psychologických věd; e) jazykovědy a literární vědy; f) věd o umění; g) muzikologie; h) ostatních společenských věd; i) za realizaci uměleckého díla.

Autor oceněné práce obdrží finanční odměnu ve výši 3500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP. Cena nemusí být udělena v každém z vyhlášených oborů.

Přihlásit je možno seminární (ročníkové), diplomové a jiné studentské práce (do soutěže nebudou přijaty práce, které již byly přihlášeny v minulých letech), popřípadě jejich ucelené části. Přihlášeny mohou být i práce, které se neúčastnily soutěže na fakultách.

Práce předkládají jejich autoři ve třech vyhotoveních ve standardní úpravě (pevně spojené listy) současně s vyjádřením konzultanta a přihláškou, kterou si lze vyzvednout na úseku prorektora pro vědeckobadatelskou činnost. Konzultant také navrhně dva oponenty. Realizace uměleckého díla se může doložit fotografickým, případně jiným záznamem. Práce se odevzdávají na úseku prorektora pro vědeckobadatelskou činnost UP.

Práce ucházející se o Cenu rektorky UP se předkládají do 30. 9. 2002. Prorektor vyžádá dva oponentské posudky, jimiž doplní materiály pro jednání komise. Komise jmenovaná rektorkou UP předložené práce posoudí a vybrané práce navrhne rektorce UP k ocenění.

-vvč-

Rektorka UP vyhlašuje

Cenu rektorky za nejlepší sportovní výsledky studentů UP pro rok 2002

Cena rektorky se uděluje za nejlepší sportovní výsledky, kterých dosáhli studenti UP v akademickém roce 2001/2002. Návrhy na ocenění mohou podávat všichni členové akademické obce UP v Olomouci.

Ocenění obdrží finanční odměnu ve výši 3500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP.

Návrhy se předkládají do 30. 9. 2002 na úsek prorektora pro vědeckobadatelskou činnost, kde je k dispozici i návrhový list.

Komise, jmenovaná rektorkou UP, předložené návrhy posoudí a navrhne studenty k ocenění.

-vvč-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Letní škola slovanských studií

Letní škola slovanských studií, nabízející zahraničním zájemcům kurzy českého jazyka, se letos uskuteční v termínu od 21. 7. do 16. 8. 2002 na FF UP. Kurzy Letní školy jsou určeny vysokoškolským učitelům, lektorům a studentům českého jazyka a literatury i obecněji zaměřeným slavistům, překladatelům z češtiny, novinářům, obchodníkům i všem ostatním zájemcům o český jazyk, literaturu a kulturu. Součástí programu je i kurz pro naprosté začátečníky.

Další informace jsou k dispozici na internetové adrese <http://lsss.upol.cz>.

-red-

ODAM 2002

Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky PříF UP opět připravuje setkání matematických statistiků s názvem *Olomoucké dny aplikované matematiky* (ODAM). Letos se uskuteční ve dnech 26. a 27. 6. 2002 v prostorách budovy PříF UP v Olomouci-Hejčíně (Tomkova 40).

Předběžný program ODA 2002 a další informace naleznete na internetové adrese <http://mant.upol.cz/Cs/Akce/Budoucnost.htm>.

-red-

Letní škola rozvojové pomoci a spolupráce

Centrum interdisciplinárních studií UP ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Katedrou environmentálních studií Fakulty sociálních studií MU pořádají v Olomouci ve dnech 25. – 30. 8. 2002 5. *letní školu rozvojové pomoci a spolupráce*. Je určena zájemcům o problematiku rozvojových zemí, kteří se hodlají zapojit do programu rozvojové a humanitární pomoci.

Další informace jsou dostupné na internetové adrese: www.fss.muni.cz/struktura/katedry/humenv/.

-red-

Cena klubu absolventů a příznivců UP

Klub absolventů a příznivců UP vyhlašuje soutěž pro pregraduální a postgraduální studenty UP v oblasti vědeckého výzkumu a bádání.

Podmínky soutěže: věk do 35 let včetně; publikace (separátní výtisk či xerokopie) nebo strojopis práce s potvrzením redakce časopisu o přijetí práce do tisku; publikace v impaktovaném časopisu je bonifikační; student UP je prvním nebo jediným autorem práce.

Oceněný autor práce obdrží odměnu 2000 – 3000 Kč. Cena Klubu bude předána rektorkou UP na slavnostním zasedání Vědecké rady UP v listopadu t. r.

Termín odevzdání přihlášek je **15. 10. 2002**.

Přihlášku s jedním výtiskem práce je nutno předat do uvedeného data, nejlépe osobně, doc. J. Schulzovi, CSc., Katedra historie FF UP, Křížkovského 10, 771 47 Olomouc, tel. 563 3243.

-kap-

Informace o změně otevřací doby prodejny skript VUP

Upozorňujeme, že prodejna skript a učebnic VUP bude pro veřejnost otevřena od **1. 7. do 12. 7. 2002** a od **5. 8. do 30. 8. 2002** následovně:

po – čt: 9 – 12 hod., 13 – 15.30 hod.;
pá: 9 – 12 hod., 13 – 15 hod.

Ve dnech 15. 7. – 4. 8. 2002 bude prodejna skript uzavřena.

-mif-

Upozornění redakce

Upozorňujeme čtenáře a příznivce *Žurnálu UP*, že poslední číslo 11. ročníku vyjde v pátek 28. 6. V průběhu letních prázdnin univerzitní týdeník nevychází, jeho funkci však nahradí *Žurnál-Online* na webových stránkách UP (www.upol.cz/Aktuality).

Redakce

UNIVERZITNÍ PRACOVISŤE INFORMUJÍ

Vydavatelský počín Katedry historie FF UP

Péčí Katedry historie FF UP vyšel čtvrtý, závěrečný sešit III. svazku edice *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae* (zkráceně CDB), zahrnující léta 1231–1240.

S přípravou edice listinného materiálu, týkajícího se Českého království a dochovaného v originálech či opisech v našich i zahraničních archívech, muzeích, knihovnách či jiných institucích, začal již František Palacký. Jelikož však záhy poznal, že by tento úkol a zároveň *Dějiny národa českého v Čechách i v Moravě* nemohl zvládnout, od pokračování v práci na této edici upustil. Ujal se jí až na přelomu 19. a 20. století profesor pomocných věd historických na české Karlově univerzitě Gustav Friedrich, který připravil a vydal dva úplné svazky s látkou od nejstarší doby do roku 1230 (sv. I., 805–1197, Praha 1904–1907; sv. II., 1198–1230, Praha 1912) a na konci svého života ještě první sešit III. svazku s pravými kusy z let 1231–1238 (Praha 1943).

Friedrich také stanovil zásady této edice, jimž se sám řídit a které s drobnými korekturami pokládali za závazné i jeho pokračovatelé. Vycházel při tom z pravidel, jimž se řídily obdobné edice v zahraničí a z nich především edice listin středověkých římsko-německých panovníků, které už od roku 1821 organizuje Ústav pro vydávání německých historických pramenů Monumenta Germaniae Historica. Nejde zdaleka jen o přesnou reprodukci textu, ale také o vědecký aparát, spočívající v upozornění na provedené změny, opravy, doplňky, chyby a jiné zvláštnosti v dochovaných originálech, na rozdíl mezi více originály či opisy, popisů dochovaných pečetí, u rejstříků v identifikaci často zkomolených názvů osob a zejména míst. Editor má také povinnost zhodnotit každý vydávaný kus, zjistit, zda je pravý, či falešný, posoudit jeho cenu jako historického pramene apod. K tomu musí před vydáním podniknout celou řadu badatelských šetření srovnávací povahy, velmi pracných a obtížných. Právem proto příprava a vydávání listin náleží v mediévistice k úkolům nejnáročnějším a také nejpestřejším. Vydávání listin se už od 19. století, kdy se velmi rozmohlo, stalo úkolem, který překračoval národní hranice a měl a doposud má mezinárodní povahu. Proto se také, zejména u malých národů, v úvodu (hodnocení každého kusu, poznámkový aparát a zkrátka vše, co do edice přináší zpracovatel) nepoužívá příslušných národních jazyků, ale latiny.

Po Friedrichově smrti (1943) vyvstala otázka, co bude s edicí plánovanou do roku 1310 dále. Friedrich si sám přál, aby se práce po něm ujal Zdeněk Kristen, tehdy zaměstnanec Českého zemského archivu v Praze. Česká akademie, která v té věci tehdy měla hlavní slovo, však ponechala Kristenovi dokončení rozpracovaného III. svazku a zbytek pro léta 1241–1310 svěřila jinému Friedrichovu žáku, profesorovi pomocných věd historických Masarykovy univerzity v Brně Jindřichu Šebánkovi. Na Karlově univerzitě se v práci na tomto klíčovém úkolu nepokračovalo; část přešla na Masarykovu univerzitu do Brna, část roku 1947 se Zdeňkem Kristenem na novou Univerzitu Palackého do Olomouce.

Práci prof. Jindřicha Šebánka, prof. Saši Duškové a posléze také doc. Vladimíra Vašků byly v Brně zpracovány dva ucelené svazky, IV. – s látkou z let 1241–1253 ve dvou sešitech, a V. – s látkou z let 1253–1278 ve čtyřech sešitech (každý o několika stech stranách). Po smrti prof. Šebánka (1977) a odchodu prof. Duškové na odpočinek zatím nic dalšího nevyšlo.

Vzhledem k tomu, že byly vydány svazky IV. a pak také V., vznikla v edici vinou nedokončeného III. svazku nepřijemná mezera, s jejímž zaplňováním začal prof. Kristen v roce 1962 vydáním druhého sešitu s pravými listinami z let 1238–1240. V dokončení celého svazku mu zabránila smrt (1967). Listinná falza z let 1231–1240, dodatky ze stejného mezidobí jakož i vědecký aparát včetně jmenného rejstříku a tzv. glosáře spatřila světlo světa až v posledních letech. Falza s dodatky byla publikována ve třetím sešitě z roku 2000, rejstříky v sešitě čtvrtém, který byl

dokončen *mense exeunte Novembri a. 2001* a světlo světa spatřil v dubnu letošního roku.

Po České akademii převzala patronát nad edicí Československá akademie věd, z jejíhož nakladatelství Akademia vyšly svazky IV., V. i Kristenův III/2. Všechny další svazky však toto nakladatelství jako potenciálně ztrátové ze svého edičního plánu vypustilo. U připravených svazků III/3 a III/4 se jejich vydání s ochotou a pochopením ujalo Vydavatelství UP a odvedlo vynikající práci. Zejména ve třetím textovém sešitě bylo třeba překonat velmi náročná technická úskalí neobyčejně komplikované sazby, kterou za Friedrichových časů zvládali bez problémů ruční sazeči, se kterou si však už neporadili sazeči velkých pražských tiskáren, kteří zpracovávali v 60. – 70. letech IV. a V. svazek. Tento úkol zvládlo Vydavatelství UP beze zbytku a opravdu na jedničku a zejména ve 3. sešitě splnilo i ty požadavky, na které tiskárny IV. a V. svazku nestačily. Právem tedy stojí v úvodu tato slova: *Editioni imprimendae in aedibus almae matris meae Universitatis Palackianae Olomouensis operam eximiam femina docta M. Dziková novavit, necnon nominandus (pro 4. sešit nominanda) est librarius expirmentorum curator (curatrix) magister V. Kubák (domina docta A. Petříková). Quorum omnium lagore et diligentia opus meum modo praestantissimo expeditum esse scias.*

Nakladatelství Akademia bralo přirozeně na sebe také finanční stránku věci a její knihkupectví pak prodávalo výsledné svazky. U třetího a čtvrtého sešitu III. svazku byl učiněn pokus získat podporu Grantové agentury ČR, která však bohužel pro tento úkol mezinárodního dosahu neprojevila pochopení. Byla tedy získána podpora ze soukromých zdrojů a částka za prodej sešitů třetího přesáhla cenu sešitů čtvrtého. V úvodu ke 3. sešitu se o tom píše toto: *Subventione Rei publicae Bohemicae grantorum agenturae denegata hunc librum opibus privatis adjuvanti-bus in lucem edendum esse curavi.*

Vydáním čtvrtého sešitu byly práce na III. svazku edice *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae* ukončeny a úkol, který kdysi UP a Katedra historie na sebe vzaly, byl beze zbytku splněn. *Fasciculo quarto edito res tomii tertii CDB finita est.*

-kh-

Víte, že...

... v letošních volbách do Parlamentu PČR kandidují za Olomoucký kraj také někteří členové univerzitní obce UP?

Mezi kandidáty usilujících o zvolení do Parlamentu PČR za Olomoucký kraj lze objevit i některá jména spjatá s Univerzitou Palackého: na 9. místě kandidátní listiny ODS kandiduje **doc. N. Škottová, CSc.**, vedoucí Ústavu farmakologie LF UP; za olomouckou Cestu změny kandiduje na 6. místě **Mgr. I. Drábek**, tajemník CMTF UP; **Mgr. J. Běbarová** z Katedry výtvarné výchovy PdF UP je na 4. místě kandidátní listiny olomoucké Naděje; **JUDr. M. Blažej** z Právníké fakulty UP (Katedra cizích jazyků) kandiduje za ODA; za Stranu nezávislých kandiduje z prvního místa ředitel Fakultní nemocnice Olomouc **doc. V. Ryznar, CSc.**, a ze třetího místa **prof. J. Mačáková, CSc.**, rektorka UP. Jako nezávislé kandidát je na listině Strany zelených zapsán **MUDr. V. Raclavský** z Centra molekulární biologie a medicíny LF UP. Na poslanecká místa opětovně aspirují také dva členové Správní rady UP **MUDr. I. Langer** (ODS) a **Ing. T. Kvapil** (Koalice).

-red-

Umění má znepokojoval. Věda vyvolává jistotu.

Georges Braque (* 13. 5. 1882)

Přece nebudete tvrdit, že smlovy jsou na to, aby se dodržovaly? Měl byste napříště víc číst noviny.

Johann N. Nestroy († 25. 5. 1862)

Ozdobou hlubokých myšlenek je jasnost.

Luc de Vauvenargues († 28. 5. 1747)

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP

Setkání v Havlíčkově Brodě se zájemci o výsledky výzkumného projektu

Aplikační výstup je jedním z cílů většiny řešitelů výzkumných projektů. Není však snadné po úspěšném obhájení několikaletého výzkumu nalézt zájemce o realizaci často velmi zajímavých výsledků. Hledání vhodného partnera vyžaduje informace a čas, což většinou schází. Dobrým řešením tohoto problému je navazování kontaktů s potenciálními zájemci již během vlastního řešení projektu. Tento postup zvolili nositelé grantového projektu s názvem „Potenciální využití tradičních andských plodin (*Smilax sonchifolius* a *Lepidium meyenii*) v prevenci chronických onemocnění“, GA ČR 303/01/0171. Jeho řešitelé z Lékařské a Přírodovědecké fakulty UP, doc. J. Ulrichová, CSc., Ing. K. Valentová, prof. A. Lebeda, DrSc., a Dr. I. Doležalová, se sešli v Havlíčkově Brodě na společném semináři se spoluřešiteli Ing. J. Frčkem a Ing. M. Greplovou, ale i s dalšími pracovníky Výzkumného ústavu bramborářského. Seminář se účastnili také zájemci o pěstování a zpracování obou rostlin.

Zmíněný projekt byl zahájen v loňském roce a jeho hlavním cílem je prověřit efektivnost a možnosti těchto andských rostlin ve výživě lidí, v případě jakonu zejména u diabetiků, jako funkční potraviny; u maky jako potravního doplňku.

Maka (*L. meyenii*, Brassicaceae) je příbuzná řeřiše seté (*L. sativum*) a etnofarmakologie je nazývána peruánským ženšenem. Komplementární a alternativní medicína doporučuje rozemleté hypokotylu maky jako prostředek ke zvyšování fertility a jako afrodisiakum u lidí a zvířat. Dále se mace přisuzují adaptogenní vlastnosti, imunostimulační účinky, příznivý vliv na hormonální rovnováhu, doporučuje se v období menopauzy, působí jako přírodní anabolikum.

Jakon (*S. sonchifolius*, Asteraceae (Compositae)) je rostlina příbuzná topinamburu (*Helianthus tuberosus*). Jeho hlízy mají nízkou nutriční hodnotu, 20 kJ/g jedlé dužiny a obsahují nestravitelný polysacharid inulin. Navíc jedlé hlízy jakonu obsahují fruktózu, glukózu a napatrně i sacharózu a oligosacharidy, jejichž obsah je v dietě kompenzován obsahem vlákniny. Hypoglykemický účinek vodného extraktu z listů jakonu byl prokázán na normálních a diabetických potkaních. Výzkum jakonu se má odvíjet tak, aby na bázi

jakonu byl získán výrobek, který by pomohl diabetikům. Vedle samostatného potravního výrobku z jakonu lze uvažovat i o potravním doplňku, ale i o přidávání jakonu do dalších potravin, např. do jogurtů či jiných výrobků, čímž by zejména diabetici mohli mít k dispozici, ve srovnání se současným stavem, pestřejší jídelníček. Jisté je, že jakon obsahuje látky, které pomáhají snižovat hladinu krevního cukru.

V úvodu semináře doc. Ulrichová seznámila posluchače s komplexním přístupem k řešení grantu, rozdělením výzkumných úkolů na jednotlivá řešitelská pracoviště a současným stavem řešení. Prof. Lebeda seznámil posluchače s morfoloogickou a izoenzymovou variabilitou vybraných genotypů maky a jakonu. Výstupy jsou důležitou informací pro budoucí pěstitele obou těchto rostlin. Kateřina Valentová, studentka doktorandského studia, seznámila auditorium s prvními výsledky fytochemické analýzy nadzemní části

jakonu a biologickou aktivitou některých frakcí extraktu z listů této rostliny. Kultivaci maky *in vitro* se zabývala ve svém příspěvku Ing. Greplová z hostitelského pracoviště. Na ni navázal referát Ing. Frčka o některých technologických parametrech různých genotypů jakonu vypěstovaného v roce 2001.

Po přednesených příspěvcích následovala diskuse, ve které si výzkumní pracovníci vzájemně vyměňovali s přítomnými pěstiteli informace zaměřené zejména do ekonomie pěstování a perspektivy využití obou rostlin, zejména v potravní průmyslu. I když řešení grantového projektu bude pokračovat ještě v roce letošním a příštím, seminář ukázal, jak je nezbytné navázat kontakty s budoucími výrobci již v době, kdy dosažené výsledky zdaleka neznamenaají, že mohou být později úspěšně aplikovány.

Ing. K. Valentová,
Ústav lékařské chemie a biochemie LF UP

Programovaná smrt

Jen si to představte – na 18 tisíc vědeckých publikací vyšlo loňského roku k tématu *geneticky programované smrti buňky – apoptóze*. Má to svůj důvod. Tím je velký a nepochybný význam tohoto obecně biologického jevu pro zdraví a nemoc. Již v embryu vzniká dělením nadbytek buněk, ale jen některé se zapojí bezchybně do stavby tkáně či orgánu a ostatní jsou plánovitě likvidovány. Zanikají apoptózou a jejich zbytky (apoptoická tělíska) pohlcena makrofágy jsou jako chemické sloučeniny znovu použity pro výživu a stavbu jiných buněk. Také dospělý organismus se zbavuje miliónů buněk denně, jsou-li nefunkční, opotřebené, napadené virem nebo začnou-li se chybně chovat, např., když tvoří protilátky proti vlastním antigenům organismu nebo když se vymknou kontrole dělení a stanou se z nich buňky nádorové.

Kosí-li programovaná smrt v organismu více buněk, než je účelné a žádoucí, vzniká tím základ pro celou řadu závažných chorob; jmenujme např. Parkinsonovu chorobu, sclerosis multiplex, poruchy krve tvorby, v podstatě i AIDS. Je dávno známo, že některé typy buněk žijí v organismu jen několik málo hodin, jiné několik či desítek dnů. Pak jsou likvidovány a nahrazeny novými buňkami. Předurčenou délku života mají i buňky odebrané z embryonální tkáně a pěstované v optimálních podmínkách kulturního média: po 50 až 60 generacích se přestávají dělit

a jejich populace zaniká. Pouze stabilizovaná linie nádorových buněk se v kulturním médiu množí neomezeně – jsou potenciálně nesmrtelné. Jejich buněčný cyklus se stále opakuje, chovají se jako buněčné automaty.

Všechny tyto jevy mají své charakteristické morfoloogické projevy a příčinný základ v molekulových mechanismech programované buněčné smrti. Jeden příklad za všechny: gen *ced-9* kóduje protein podobný produktu protoonkogenu *bcl-2*, který potlačuje navození apoptózy a tím prodlužuje životnost buněk, např. raných stadií *B-lymfocytů*; produkt genu *p53* snižuje množství *bcl-2* proteinu a funguje tak jako aktivátor apoptózy. Jazyk molekulární biologie nutno ovládat, chce-li člověk porozumět řeči molekul v předivě vnitrobuněčných interakcí. Jinak nám nezbyvá než si všimnout, co je praktickým výstupem tohoto výzkumu, co můžeme vzít do ruky, potěškat a použít pro dobro člověka. Jsou to léčiva cílená na molekuly v regulačních drahách buněčného cyklu a apoptózy a diagnostika umožňující odhalit molekuly látek asociovaných se závažnou nemocí, např. určitým typem nádorového onemocnění.

Inspirován přednáškou prof. Z. Koláře na schůzi Čs. biologické společnosti a Spolku lékařů v Olomouci 24. 4. zapsal

prof. M. Hejtmánek

ANKETA

Při příležitosti závěrečných státních zkoušek jsme vedoucím kateder a proděkanům fakult položili následující otázku:

Sledujete, jak se uplatňují vaši absolventi v praxi? Kolik jich nachází uplatnění v oboru a kolik obor opouští?

Doc. R. Kubínek, vedoucí Katedry experimentální fyziky PíF UP: Katedra experimentální fyziky PíF je garantem tří studijních oborů – aplikované fyziky se zaměřením na přístrojovou fyziku a metrologii, biofyziky a chemické fyziky a učitelského oboru fyzika v kombinaci s matematikou. Vzhledem k tomu, že zájem o fyzikální obory byl v minulých letech malý (situace se pozvolna zlepšuje až v posledních dvou letech), byl počet absolventů nízký. Přestože si přesný přehled o absolventech nevedeme, není problém na tuto otázku odpovědět.

Obecně se dá konstatovat, že z učitelské kombinace se přibližně dvě třetiny absolventů věnují své profesi a nastupují do školství (základní a střední školy). Naši absolventi nemají možnost dále se vzdělávat v „učitelské fyzice“ formou doktorského studia. Zbývá jedna třetina přechází na doktorské studijní programy „odborné fyziky“ nebo je nucena (zejména absolventi muži) finančně zajistit své mladé rodiny a nastupují povětšinou k firmám.

Absolventi odborných studijních oborů (obory biofyzika a aplikovaná fyzika), kterých bývá v každém oboru v průměru pět, využívají možnosti zůstat v působnosti katedry v rámci příslušného doktorského studijního programu. Absolventi doktorského studia po získání titulu Ph.D. potom přecházejí na prestižnější místa u firem či výzkumných ústavů. Těm nejlepší bylo nabídnuto místo odborných asistentů přímo na Katedře experimentální fyziky. Zůstali však jen ti, kteří mají odbornou a pedagogickou činnost zároveň jako své hobby. Většina podlehl silné finanční motivaci firem z regionu, např. Philips Hranice, Epcos Šumperk apod., které vysoká škola nemůže konkurovat.

Bylo by asi nemožné jmenovat všechny absolventy a jejich uplatnění, ale uvedu příklady za jednotlivé obory. Absolventi oboru aplikovaná fyzika (studium zahájeno v roce 1993) většinou pokračují v doktorském studijním programu AF, další jsou u firem v regionu (pouze samostatného výzkumného pra-

covníka ve firmě Philips Hranice, Epcos Šumperk, Autopal Nový Jičín). Jeden je na pozici odborného pracovníka Katedry fyziky, zbytek vykonává vojenskou službu.

Absolventů oboru biofyzika je mnohem více (studium zahájeno v roce 1980) a jejich uplatnění je tedy mnohem pestřejší. Stručný výčet uplatnění je charakteristický pro tento obor: pracovníci radiologického oddělení FN, transfúzního oddělení FN, vedoucí fyzikálních laboratorí, obchodní zástupci různých firem (Biomed, Storz...), pracovníci Ústavu ekologie krajiny AV ČR, ředitel imunoterapeutické výroby firmy IVAX, ale rovněž vedoucí softwarového vývoje apod. Mezi absolventy se najdou i vysokoškolské učitelé na pozicích docenta, odborného asistenta a odborného pracovníka. Není bez zajímavosti, že oddělení biofyziky v dnešní době tvoří ze dvou třetin vlastní absolventi oboru biofyzika. Kvalifikovaný odhad však říká, že pouze polovina absolventů zůstává v oboru, který vystudovali.

Pokračování na následující straně

PŘEDSTAVUJEME

Noví profesori UP

Ve Velké aule pražského Karolina proběhl 10. 5. 2002 slavnostní akt jmenování nových profesorů českých vysokých škol. S účinností od 15. 5. převzalo jmenovací dekrety 105 nových profesorů, mezi nimi také šest osobností olomoucké univerzity. V tomto a příštím čísle přinášíme jejich krátké portréty:

Prof. PhDr. Jiří Fiala, CSc. (1944)

Filozofická fakulta UP, Katedra bohemistiky
Obor: dějiny české literatury
Vědecká a výzkumná specializace: dějiny české literatury 18. a 19. století, folkloristika, regionální dějiny
Je autorem (spoluautorem): 15 knižních publikací, 59 vědeckých studií, z toho 6 v zahraničí, a přes 950 populárněvědných a jiných příspěvků

Významné publikace z posledních pěti let:
Fiala, J.: *Pruská invaze na Moravu v letech 1741–1742 a její soudobé kulturní reflexe*. Olomouc 1997, 128 stran.

Fiala, J.: *Dobové české slovesné reflexe slezských válek*. Olomouc 2001, 155 stran.

Fiala, J.: *Starší literární ztvárnění martyria sv. Jana Sarkandera*. Česká literatura 49, 2001, č. 6, str. 572–593.

Svou zatím poslední přednášku na téma *Česká literatura na Moravě přelomu 18. a 19. století* (spolu s doc. M. Sobotkovou) přednesl prof. J. Fiala na 2. kongresu světové literární bohemistiky v Praze (3. – 8. 7. 2000).

Prof. Fiala vede dva studenty doktorského studia v oboru dějiny české literatury.

Na Filozofické fakultě UP přednáší obory dějiny české literatury 19. století, textologie a ediční technika.

Prof. Ing. Jan Hálek, CSc. (1943)

Lékařská fakulta UP, Katedra lékařské biofyziky
Obor: lékařská biofyzika
Vědecká a výzkumná specializace: lékařská biofyzika, lékařská přístrojová technika
Je autorem (spoluautorem) 135 publikací, z toho 36 v zahraničí

Významné publikace z posledních pěti let:
Hálek, J.: *Local Skin Perfusion Detection Using Impedance Plethysmography*. Journal of Medical Systems, 233 Spring Street, New York. Vol. 24, 2000, str. 257–264.

Doležal, L., Hálek, J.: *Lateral resolution (LR) in sonography estimated by ball target*. IFMBE Journal of the International Federation for Medical and Biological Engineering and Computing. Vol. 37, Supplement 2, 1999.

Svou zatím poslední přednášku na téma *Local Skin Perfusion Detection Using Impedance Plethysmography* přednesl prof. J. Hálek na *International Conference on Medical Diagnostic Techniques and Procedures* v Madrasu v Indii (15. – 17. 12. 1999).

Prof. Hálek vede tři postgraduální studenty v oboru lékařská biofyzika.

Na Lékařské fakultě UP přednáší obor lékařská biofyzika.

Prof. RNDr. Jiří Kameníček, CSc. (1948)

Přírodovědecká fakulta UP, Katedra anorganické chemie
Obor: anorganická chemie
Vědecká a výzkumná specializace: syntézy a studium komplexních sloučenin, rentgenostrukturální analýza
Je autorem (spoluautorem) 61 publikací, z toho 20 v zahraničí

Významné publikace z posledních pěti let:
Pastorek, R., Kameníček, J., Trávníček, Z., Husárek, J., Duffy, N.: *Benzylisopropylidithiocarbamate complexes of nickel with PPh₃ in the coordination sphere*, Polyhedron 18 (22), 1999, 2879.

Kameníček, J., Melichárek, M.: *Experimental Demonstrations of Isomorphism*, J. Chem. Educ. 77 (2000), 623.

Kameníček, J., Valach, F., Kratochvíl, B., Žák, Z.: *Syntheses and Structure of Ni (III) complexes with 1-toluene-3,4-dithiole*, Polish J. Chem. 76 (2002), 483.

Svou zatím poslední přednášku na téma *General review about X-ray analysis* přednesl prof. J. Kameníček na 1. Conference on Chemistry, Cairo University (březen 2000).

Prof. Kameníček vede jednoho postgraduálního studenta v oboru anorganická chemie.

Na Přírodovědecké fakultě UP přednáší obor anorganická chemie.

-red-, foto -tj-

ANKETA

Sledujete, jak se uplatňují vaši absolventi v praxi? Kolik jich nachází uplatnění v oboru a kolik obor opouští?

PaedDr. T. Dohnal, vedoucí Katedry rekreologie FTK UP: Naše pracoviště si každý rok v březnu jednoduchým dotazníkem zjišťuje, kdo a kde pracuje, jaké má s odstupem času připomínky a názory na studium. Návratnost dotazníku se pohybuje kolem 60–70 % a výsledky jsou následující: 1. v současné době nemáme jediného nezaměstnaného absolventa – absolventku; 2. škála umístění je poměrně široká a koresponduje s osobnostmi studentů. Ukázka zainteresovanosti našich absolventů: vedoucí sekretariátu primátora hlavního města Prahy, majitelé či odborní pracovníci lyžařských škol, odborní pracovníci v lázních – pohybové režimy různých skupin obyvatel, manažeři krajských a městských úřadů – oblast cestovního ruchu a komunální rekreace, redaktor ČT, pracovníci ČTK, pracovníci v regionálních novinách (Mladá fronta DNES, Moravský den), manažeři firem s různým zaměřením, pracovníci cestovních kanceláří, učitel, postgraduální student, vysokoškolský učitel, atd. Škála je tak široká proto, že při přípravě studentů sledujeme následující trend: rozvoj osobnostní úrovně, komunikace, práce s informacemi, cizí jazyk, tvořivost a kooperace, zájem být aktivní, vědomosti a dovednosti adekvátní potřebám a situaci.

Ing. E. Francová, Kabinet aplikované ekonomie FF UP: Ano, uplatnění našich absolventů v praxi sledujeme. V oboru, tj. ekonomie v kombinaci s odborným jazykem, nachází uplatnění asi 99 % absolventů.

Doc. A. Lenochová, vedoucí Katedry anglického a německého jazyka PdF UP: Sledujeme, kolik našich absolventů odchází do školství, statistické údaje však nemáme. Problém je v tom, že ne všichni absolventi odejdou na stupeň školy, pro který mají aprobaci (základní škola), protože je o ně stále ještě velký zájem i na středních školách. Ti, kteří se uplatnili na střední škole, si pak ještě často dodělají aprobaci pro tento stupeň. Mnozí absolventi se uplatní na školách soukromých, kde jsou lepší platové podmínky. Na druhé straně máme i informace, že jsou naši absolventi odmítáni na školách, kde jsou cizí jazyky vyučovány neaprobovaně.

Doc. A. Nelešová, CSc., vedoucí Katedry učitelství 1. stupně ZŠ PdF UP: Uplatnění absolventů oboru učitelství 1. stupně ZŠ sledujeme každoročně, a to u prezenčního i kombinovaného studia. Byly uskutečněny také výzkumné projekty s tímto zaměřením.

Doc. I. Blecha, vedoucí Katedry filozofie FF UP: Osudy absolventů sledujeme jen příležitostně, oficiální evidenci si nevedeme. Mám dojem, že rámcový přehled se pravidelně dělá dotazníkovou formou na úrovni fakulty.

Doc. H. Válková, vedoucí Katedry aplikované tělesné výchovy FTK UP: Ano, sledujeme intenzivně a tradičně. V letech 1993–1995 jsme k tomu dokonče získali projekt, jehož výsledky byly podstoupeny MSMT ČR jako součást souhrnné celostátní zprávy. Podle výsledků upravujeme curricula, naposledy pro současnou akreditaci aplikované tělesné výchovy, která proběhla v dubnu. V současné době byla na toto téma obhájena také magisterská práce pro potřeby sledování uplatnění absolventů celé Fakulty tělesné kultury – grantový transformační projekt s pracovním názvem „pedagogická způsobilost“. Dále tuto problematiku sledujeme přes náš poradenský systém.

Mgr. D. Marek, Ph.D., Katedra politologie a evropských studií FF UP: Od letošního roku zavádíme databázi, která nám poskytne přehled o budoucích profesionálních aktivitách našich absolventů. Práci na této databázi byl pověřen kolega doc. V. Fiala.

-ano-
(Dokončení příště)

OTÁZKA PRO: REKTORKU UP PROF. J. MAČÁKOVOU, CSc.**Jaký je odhad nárůstu počtu přijímaných studentů?**

Kolegium rektorky UP bylo na svém dubnovém zasedání informováno o materiálu MŠMT s názvem *Kvantifikace odhadu růstu počtu přijímaných studentů*, ke kterému měli rektorů vysokých škol do 9. 5. předložit svou představu o nárůstu počtu studentů. V této souvislosti jsme požádali prof. J. Mačákovou, rektorku UP, o stručnou informaci o obsahu a účelu uvedeného materiálu a o představě vedení UP, jak porostou počty studentů na olomoucké univerzitě:

Prof. J. Mačáková, rektorka UP: Materiál nazvaný „Kvantifikace odhadu růstu počtu přijímaných studentů veřejných vysokých škol v nejbližším a dalších dvou následujících přijímacích řízeních“ byl vypracován zástupci skupiny 3 MŠMT jako podkladový materiál pro vedení MŠMT pro diskusi a rozhodnutí o počtech studentů, kteří budou v roce 2003 a v dalších dvou letech financováni v rámci dotace veřejným vysokým školám. Vychází z koncepčních materiálů týkajících se terciárního vzdělávání, které byly zpracovány MŠMT, resp. ve spolupráci s dalšími orgány státní správy a vysokými školami. Jde o Konceptci vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v ČR (1999), Národní politiku výzkumu a vývoje (1999), Konceptci státní informační politiky ve vzdělávání (2000), Dlouhodobý záměr rozvoje vysokých škol na léta 2000–2005, jeho aktualizaci na rok 2001 a 2002 (MŠMT) a dlouhodobé záměry a jejich aktualizace jednotlivých vysokých škol a Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha – 2001). Jsou zde odkazy i na mezinárodní úmluvy a deklarace („Lisabonskou výzvu“, „Sorbonskou deklaraci“, „Boloňskou deklaraci“ a „Pražské komuniké“).

Je popsán současný stav, kdy jen necelých 15 % studentů končí bakalářský stupeň dále ve studiu nepokračuje, asi 80 % studentů je v magisterských studijních programech a asi 5 % studentů je v doktorských studijních programech. Podle MŠMT by se tato struktura měla postupně změnit do stavu odpovídajícího přibližně 50 % studentů bakalářských studijních programů, kteří bezprostředně nepokračují v dalším studiu, 45 % studentů magisterských studijních programů a 5 % studentů doktorských studijních programů. S ohledem na pokles populační křivky lze očekávat naplnění záměrů Bílé knihy, tedy umožnit do roku 2005 polovinu populačního ročníku devatenáctiletých, aby mohla nastoupit do některého z typů terciárního vzdělávání, a umožnit přístup k terciárnímu vzdělávání i starší populaci. Autoři ovšem připouštějí, že k této situaci dojde za předpokladu, že zůstane zachován poměrně malý zájem o studium v kategoriích starších uchazečů. V materiálu se připouští, že nelze předpokládat, že globální uspokojení nabídky odstraní její oborovou nerovnoměrnost. Odhady potřebných nárůstů financovaných počtů studentů komplikuje to, že do přijímacího řízení vstupují i studenti, kteří již v některém studijním programu studují a chtějí zahájit studium jiného programu. Upozorňuje se na potřebu prostupnosti mezi jednotlivými formami terciárního vzdělávání. Cílovým stavem by měl být prostupný systém s odpovídající kvalitou.

Na základě těchto podkladů pak MŠMT navrhlo, aby v roce 2003 došlo k nárůstu počtu financovaných studentů v 1. – 3. roce studia o 6 %, což by mělo zaručit, že bude možné na veřejné vysoké školy v nadcházejícím přijímacím řízení přijmout přibližně stejný počet zájemců jako pro akademický rok 2001/2002. Veřejné vysoké školy se mohou rozhodnout, že přijmou vyšší počty studentů, ovšem financován bude jen tento nárůst. Jen připomínám, že nejde o nárůst počtu studentů v 1. ročnících, jde o financování tří ročníků studia.

V dalších letech studia (4. a výše) bude financován jen 2 % nárůst počtu studentů. Nejde již o plošný nárůst stejný pro všechny veřejné vysoké školy; při stanovení financovaného nárůstu počtu studentů na konkrétní vysoké škole MŠMT přihlédne k rozdílné dynamice nárůstu (poklesu) počtu studentů v uplynulém období. Financovaný počet studentů v doktorských studijních programech je ovlivňován zejména počtem absolventů v minulých třech letech. Ukázalo se, že pro většinu veřejných vysokých škol byl takto stanovený nárůst počtu studentů přijatelný. Výše normativu na studenta by v roce 2003 měla vycházet z normativu na rok 2002 a měla by sledovat inflaci.

Na naší vysoké škole by v přijímacím řízení pro rok 2002/2003 měl být do 1. ročníků přijat přibližně stejný počet studentů jako v roce 2001. To bude s největší pravděpodobností znamenat, že se dostaneme do situace, kdy část studentů nebudeme mít financováni, protože počty studentů v současných třetích ročnících jsou na UP nižší než ve druhém a nastupujícím prvním ročníku. Tedy 6% zvýšení financovaného počtu nepokryje nástup silnějších prvních ročníků. O této situaci s MŠMT momentálně jednáme. Nové studijní programy, jejichž financování bylo zahájeno z roz-

vojových programů, by měly být takto financovány i v roce 2003.

Univerzita Palackého v Olomouci se nechystá stát vysokou školou s převládajícím počtem studentů v bakalářských studijních programech, kteří nebudou bezprostředně pokračovat ve studiu. Na všech fakultách probíhá restrukturalizace studijních programů. Otevírají a připravují se nové bakalářské studijní programy, ale naším cílem je, aby k nám do navazujících magisterských programů přicházeli studenti i z jiných vysokých škol. Pokud by mělo omezení nárůstu počtu financovaných studentů ve 4. a dalších letech studia platit plošně, představovalo by to pro nás problém. Bude proto nutné zahájit již nyní jednání s MŠMT, aby byla při stanovování financovaných nárůstů počtu studentů posuzována i další kritéria. Dlouhodobý záměr rozvoje UP do roku 2005 počítá s nárůstem počtu studentů na celkových 15 500 studentů (10 500 v prezenční formě, 5 000 v ostatních formách). Nově budované kapacity je třeba plánovat s ještě delším výhledem. Pro výpočet plošných potřeb univerzity pro výuku se proto počítá s předpokládaným počtem 12 800 studentů v prezenční formě studia. Rozvíjet bude třeba nové formy studia, v kombinované nebo distanční podobě, a také celoživotní vzdělávání.

-red-

O ČEM SE MLUVÍ**Roste zájem o bakalářské studijní programy**

V souvislosti s nadcházejícími přijímacími zkouškami jsme pro čtenáře Žurnálu UP připravili malou statistiku o počtu uchazečů (zaslaných přihlášek) o studium na UP za uplynulé tři roky (viz tabulka č. 2). Jak je zřejmé, roste počet zájemců o studium v bakalářských studijních programech. Oproti akademickému roku 2000/2001, kdy se do bakalářských programů hlásilo 3 184 studentů, zaznamenal v akademickém roce 2002/2003 tento typ programů více než tisícový nárůst. Magisterské studijní programy zato zaznamenaly téměř dvoutisícový pokles.

Snahou MŠMT ČR je nárůst počtu studentů v kratších programech, který by umožnil více zájemcům přístup na vysoké školy. V praxi jsou však dosud upřednostňováni absolventi magisterských studijních programů. „Naše společnost si pořád

ještě nezvykla, že bakalář je hotový člověk,“ uvedla v rozhovoru pro rozhlasovou stanici BBC rektorka UP prof. J. Mačáková. Největší zájem o bakaláře mají zahraniční firmy. „Máme představu o spolupráci s firmou Philips, protože máme velmi dobrou katedru optiky. Francouzské firmy mají zájem o naše absolventy oboru aplikovaná ekonomie,“ uvedla dále prof. J. Mačáková.

Přesto se bude Univerzita Palackého dále orientovat na magisterské studijní programy. Koncepce bakalářských a následně magisterských navazujících programů by měla podle rektorky UP umožnit mobilitu studentů, kdy by absolvent bakalářského studijního programu na UP mohl získat magisterský titul na jiné univerzitě.

-red-

Tabulka č. 1: Počet přihlášek na UP pro akademický rok 2002/2003

Fakulta	typ studijního programu				ostatní	celkem
	bakalářský	magisterský	mag. navazující	doktorský		
LF	964	1 335	115	0	0	2 414
FF	1 300	3 596	48	99	0	5 043
PF	0	2 303	0	0	0	2 303
CMTF	116	183	0	0	0	299
PřF	587	1 679	32	0	39	2 337
PdF	922	2 975	105	64	139	4 205
FTK	363	1 074	0	0	0	1 437
Celkem	4 252*	13 145	300	163*	178	18 038

* Stav k 12. 4. 2002

Doplňující a rozšiřující studium je zahrnuto ve sloupci *ostatní*.**Tabulka č. 2: Počet přihlášek na UP během posledních tří let**

Typ studijního programu	akademický rok		
	2002/2003	2001/2002	2000/2001
Bakalářský	4 252	3 541	3 184
Magisterský	13 145	14 562	14 980
Magisterský navazující	300	392	176
Doktorský	163	294	193
Ostatní	178	439	25
Celkem	18 038	19 228	18 558

NA AKTUÁLNÍ TÉMA

Od jezuitského konviktu k Uměleckému centru UP

Rekonstrukce jezuitského konviktu v těchto dnech vrcholí. Dokončují se stavební úpravy, elektrické rozvody, pokládají se podlahové krytiny. Během letních měsíců bude budova vybavena nábytkem a postupně se do ní nastěhuje všech pět kateder Filozofické a Pedagogické fakulty UP. Nové sídlo uměnověd-

teré jedná o budoucí podobě a uspořádání konviktu. Na svém květnovém zasedání kolegium schválilo zřízení Centra pro uměnověd-
nou, uměnovýchovnou a uměleckou činnost Univerzity Palackého (zkráceně Umělecké centrum Univerzity Palackého – UCUP). Tento název by měl nahradit stávající neformální

ných a uměnovýchovných kateder bude nejimpozantnější budovou olomoucké univerzity, ojedinelé bude i v celorepublikovém kontextu.

Obnova konviktu si dosud vyžádala zhruba 350 milionů Kč, celkové roční náklady na energii a vodu by se měly pohybovat kolem 2,5 milionů Kč. Pracoviště, která dosud sídlila v nevyhovujících podmínkách, budou mít k dispozici rozlehlé prostory pro teoretickou i praktickou výuku. V podkroví se bude nacházet divadelní sál a galerie, dále budou moci studenti i pedagogové využívat filmového sálu, sálu pro sborový zpěv, několika hudebních zkušeben a učeben pro výuku jednotlivých výtvarných oborů (keramická dílna, textilní dílna, grafická dílna atd.). V suterénu

je umístěn menší divadelní prostor a studentský klub, v konviktu bude provozována také kavárna.

Od počátku letního semestru se dvakrát sešlo Kolegium oboru umění a teorie umění,

označení „konvikt“, které je z hlediska reprezentace UP nevhodné. Do funkce prvního předsedy řídicího orgánu UCUP byl od 1. 9. 2002 jmenován na jeden akademický rok vedoucí Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP doc. J. Štefanides. Centrum by mělo dbát o co nejširší pronutí činnosti uměnovědných a uměnovýchovných kateder UP do života akademické i širší olomoucké veřejnosti. Bude koordinátorem reprezentativních aktivit kateder a bude zabezpečovat jejich propagaci. Centrum

bude iniciovat rámcový způsob pronajímání společných prostor budovy sdílené katedrami ke komerčním účelům s cílem dosáhnout souladu mezi kulturním využitím a finančním přínosem.

Kolegium také schválilo vytvoření místa pracovníka uměleckého provozu UCUP (umělecký manažer budovy), jenž by měl být prostředníkem mezi univerzitou a městem. Kolegium se dále zabývalo označením budovy, společných prostor a jednotlivých místností uměnovědných a uměnovýchovných kateder UP. Členové Kolegia se shodli na tom, že by měla být budova označena jako Umělecké centrum UP. Všechny místnosti budou systematicky označeny číslicemi, některé z nich budou mít vlastní název. Schváleno bylo označení schodišť – Filmové schodiště, Divadelní schodiště, Hlavní schodiště a Hudební schodiště. O názvech dalších prostor se ještě povede diskuse.

Umělecké centrum UP by mělo být slavnostně otevřeno v říjnu nebo listopadu tohoto roku.

Text a foto -ano-

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

V pátek 7. června se ve Wurmově ul. 13 znovu sešly „katedry mířící do konviktu“. K obsahu schůzky poskytli **doc. J. Štefanides** následující informace: *Tentokrát jsme se zabývali závěrečnou autorskou a redakční přípravou barevného propagačního materiálu o konviktu, problémem umístění plastiky na hlavní nádvoří, o němž nebyly katedry předem informovány, termínem stěhování a termínem oficiálního otvírání konviktu, realizací rozvojového programu virtuálního interaktivního muzea, na němž se podílí všech pět kateder obou fakult, otázkou personálního a organizačního zajištění funkce manažera konviktu, problémem nedostatečného přístrojového vybavení jednotlivých pracovišť a dalšími praktickými záležitostmi. V závěru zasedání přítomní konstatovali, že toto jednání bylo historicky poslední. Katedry se z vlastní iniciativy sešly od 26. ledna 2001 celkem jedenáctkrát a díky tomu se podařilo nejen reagovat na problémy probíhající rekonstrukce, ale především vytvořit společnou vizi budoucí funkce tohoto nového univerzitního pracoviště.*

Při vši skromnosti je totiž třeba říci, že velkorysá rekonstrukce monumentálních barokních prostor je přímo imperativem pro pedagogy a studenty (ale

i obě fakulty), aby z bývalého olomouckého jezuitského konviktu učinili pojem celostátního dosahu. Kolegium oboru umění a teorie umění UP na svém posledním zasedání navrhlo vedení univerzity, aby byl konvikt označen jako Umělecké centrum UP. Cílem je, aby (vedle hlavního poslání vysokoškolského pracoviště daného zákonem) byla zajištěna koordinace přednáškové a umělecké prezentace kateder směrem k veřejnosti. Jsme totiž přesvědčeni, že konvikt musí být živou součástí nejen UP, ale také zdejšího kulturního a uměleckého života. Příští společné jednání pěti uměnovědných a uměnovýchovných kateder bude tedy svoláno začátkem září, po jejich přestěhování, už pod novým označením Umělecké centrum UP. Je třeba udělat všechno pro to, abychom mohli při oficiálním otvírání rekonstruovaného konviktu (patrně v listopadu) představit akademické obci a veřejnosti nové pracoviště UP jako projekt nejen velkorysý a nákladný, ale také jako promyšlený a všestranně funkční, pro UP i město užitečný a atraktivní.

Jedna z posledních vizí prvního porevolučního rektora UP prof. J. Jařaba se tak blíží svému naplnění.

Z HISTORIE OLMOUCKÉ UNIVERZITY**Jak páter Germanikus napravoval zlotřilé mravy olomouckých studentů**

Ve čtyřicátých letech 18. století jsou patrné dvě tendence, jejichž pozvolné narůstání podlamovalo věhlas a společenskou autoritu Tovaryšstva Ježíšova v samých základech. Především se proti svým

jezuitským učitelům začala obracet studentská mládež, jejíž mentalita přestávala akceptovat přezívající barokní religiozitu. Na první pohled bylo vše v pořádku – život tehdejších studentů byl prostoupen náboženskými úkony, přednášky počínaly modlitbou a končily žalmem, humanistům byla nařízena každodenní účast na mši svaté, v pátek akademické povinně poslouchali katechetický výklad a sobotní litanie o třetí hodině odpolední nesměly nikdy odpadnout, ani když byly dopolední lekce zkráceny, jako tomu bylo 25. ledna 1745 za krutého mrazu. Před významnějším svátkem se místo litaní odříkávaly nešpory (předposlední část breviáře, tj. knihy denních kněžských a řádových modliteb a čtení) nebo kompletář (poslední část breviáře). Neméně bylo dodržováno svěcení nedělí a svátků, kdy se všichni studenti gymnázia a univerzity museli účastnit bohoslužeb v chrámu Panny Marie Sněžné a během nich se zbožně chovat – zvláště přísně jim bylo zapovězeno procházet se po kostele, nebo dokonce žertovat. Jezuitská kázání bývala nezřídka pozoruhodná řečnickými výkony kazatelů, kteří při nich demonstrovali i své jazykové znalosti – např. roku 1743 o třetí neděli postní kázal jezuitský magister Jan Procházka česky, německy a francouzsky a 3. března 1744 promluvil jezuita P. Tomáš Azzoni dokonce ve čtyřech jazycích, a to německy, česky, italsky a francouzsky.

Jeziuité též dbali u svých svěřenců o časté sv. přijímání – např. roku 1743 na den sv. Kateřiny (25. 11.) přistoupilo ke společnému sv. přijímání tolik akademiků a gymnazistů, že knězi nestačilo k podávání svátosti ani pět čtvrtí hodiny, takže jeziuité rozhodli, aby gymnazisté napříště přijímali u vedlejšího, malého oltáře; komunikanti rovněž neměli přistupovat k oltáři se svící v ruce, protože si mnozí pokapali voskem šaty. Také o svátku sv. Františka Xaverského 12. března 1744 bylo u společného sv. přijímání takové množství studentstva, že kněz musel podávat svátost po celou bohoslužbu, ba i za zpěvu chorálu „Te Deum laudamus“, což univerzitní kancléř ocenil slovy „Sit laus Deo et honor sancto Xaverio“ („Budiž Bohu chvála a čest sv. Xaveriovi“). Pompězní podívanou ve stylu barokních náboženských festivů se stalo pokřtění jakéhosi padesátiletého žida, jež vykonal 2. července 1744 v den Navštívení Panny Marie po slavnostní bohoslužbě infulovaný (tj. oprávněný nosit mitru, berlu a další odznaky vysokého církevního hodnostáře) kanovník Jan Václav baron z Freyenfelsu (1705–1776);* od 6. do 12. července 1744 pořádali jeziuité ve svém kostele P. Marie Sněžné duchovní cvičení společně pro studenty i lid, jež měla takový úspěch, že jeziuité pozvali na závěr slavnosti uvedeného kanovníka, aby účastníkům udělil požehnání.

Neodmyslitelnou součástí barokní religiozity bývaly procese a poutě, na nichž braly podíl všechny vrstvy obyvatelstva. V Olomouci byla procese vypravována z chrámů, nejčastěji z farního chrámu sv. Mořice, k mariánskému sloupu na Dolním náměstí, vybudovanému v letech 1716–1723 olomouckým kamenickým mistrem Václavem Renderem (1669–1733). V těchto procesích však kráceli jen ti nejhorlivější studenti, a to i v průvodech ke cti sv. Marka 25. dubna, jichž se tradičně účastnila celá univerzita. Onoho dne roku 1745 nechal výše již zmíněný rektor Jan Roller

přerušit výuku na gymnáziu i na univerzitě a nařídil, maje v úmyslu prosit Boha o podporu rakouských zbraní, aby veškerá akademická obec se za zpěvu latinských litaní podílela na procesi z kostela sv. Mořice do katedrály sv. Václava. Vyučující měli studentům připomenout, aby se do průvodu dostavili ve slušném oděvu a místo zevlování a hovorů se vroucně modlili. Všichni jeziuitští žáci byli povinni účasti na hlavním průvodu o svátku Božího Těla, jakož i na okázalých procesích ke cti patronky Olomouce sv. Pavliny, jež se konaly čtvrtou nedělí po sv. Duchu, a to z kostela sv. Mořice do jezuitského kostela Panny Marie Sněžné; odpoledne téhož dne hrávali jeziuitští alumni divadlo na nádvoří koleje TJ, jejich divadelní představení ovšem ztvárňovala výhradně duchovní náměty. Poutě na Svátý Kopeček u Olomouce ke zdejšímu premonstrátskému chrámu Navštívení Panny Marie se naproti tomu u akademiků těšily mimořádné popularitě. Skryvalo se v nich totiž čertovo kopytko – zdejší hospody byly prý lepší nežli hostince na Nové Ulici či na Hradisku, takže 28. dubna 1743 sami olomoučtí měšťané slibili během pouti zaplatit akademikům nějaký ten korbel za jejich odhodlaní bránit Olomouc před Prusy. Že ve veřejných místnostech nebyvala nouze o styky studentů s pochybnými individui, dokládá soudní výslech Kristiána Litzenbergra, který se roku 1737 ve vězení přiznal, že společně s metafyzikem Antoninem Pětkou ukradl osm párů bot; student Florián Valniček vykrádal kostely, což mu vyneslo trest smrti upálením, ale císař mu trest zmírnil na tříletý žalář ve špilberských kasematech; v dubnu 1743 se před akademický senát dostal bohoslovec Jan Kotěra, jenž padělal peníze.

* Kamenný rodový erb tohoto olomouckého kanovníka dodnes zdobí portál někdejší kanovnícké rezidence v Mariánské ulici č. 7.

Prof. J. Fiala, CSc., FF UP
Svátý Kopeček u Olomouce, oblíbený cíl výletů olomouckého studentstva; perokresba vatislavského vojenského inženýra a kartografa Fridricha Bernarda Wernera ze 40. let 18. století.

(Dokončení příště)

JUBILEA**Profesor Daniel osmdesátiletý? – Neuvěřitelné!**

Koncem května oslavil v plné síle a svěžesti své osmdesáté narozeniny významný český hudební pedagog prof. Ladislav Daniel, zakladatel a v letech 1960 až 1972 vedoucí Katedry hudební výchovy na olomouckém Pedagogickém institutu a pak Pedagogické fakultě UP. Širší veřejnost zná zvláště jeho školy hry na zobcovou flétnu (i jiné nástroje), ale do povědomí české hudební pedagogiky se v šedesátých letech vepsal hlavně jako autor tzv. „olomouckého modelu“ základní školy s rozšířenou výukou hudební výchovy (podle vzoru olomoucké ZŠ na tř. Svornosti vznikla u nás a na Slovensku téměř stovka podobných škol), pak také jako vynikající metodik výuky HV, autor četných učebních pomůcek a učebnic s důkladně zpracovanými metodickými řadami postupů výuky a rozvíjení hudebnosti, zvl. intonace na základě tonální písňové metody (s pomocí „opěrných písní“), rytmu, nástrojové hry, poslechoových aktivit apod.

Profesor Daniel se narodil 29. 5. 1922 v Kolíně v rodině železničáře. Lásku k hudbě a muzikálnost zdědil (stejně jako jeho mladší bratři Josef – významný český dirigent a František – filmový teoretik, který se po emigraci do USA velmi uplatnil zvl. v Hollywoodu) po rodičích a strýci z matčiny strany Bohumilů Slezákoví, členu Slovenského národního divadla a profesoru na hudební akademii v Bratislavě, po němž profesor Daniel získal navíc i velké učitelské nadání. V rodišti – ve městě s velkou kmochovskou tradicí – v mládí hrál na několik nástrojů a po maturitě na zdejšímu gymnáziu v roce 1941, kdy nemohl pokračovat ve vysokoškolských studiích, aby se vyhnul při totálnímu nasazení manuální práci v Ně-

mecku, živil se jako hráč na trumpetu v Hamburku a Magdeburku. Po osvobození pak hrál v Bromově orchestru v Brně a v Praze. Zde se také L. Daniel

ve roce 1945 zapsal na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy (hudební výchova – angličtina) a po čtyřech letech svá vysokoškolská studia dokončil na Univerzitě Palackého. V září 1950 pak nastoupil jako učitel hudební výchovy na Pedagogické gymnázium v Olomouci, později přeměněné na pedagogickou školu, z níž vznikl ve školním roce 1959/1960 Pedagogický institut. Tato škola byla v roce 1964 přijata do svazku Univerzity Palackého jako její pedagogická fakulta.

Ladislav Daniel získal po obhájení disertační práce *Tonální metoda písňová jako poslední stádium intonálních metod* vědeckou hodnost kandidáta histo-

rických věd. V roce 1966 se stal doktorem filozofie a o dva roky později byl jmenován docentem. V roce 1987 odešel do důchodu, ale v devadesátých letech se vrátil jako externí pedagog na Katedru hudební výchovy a po profesorském řízení, které proběhlo na Masarykově univerzitě v Brně, byl jmenován v roce 1991 vysokoškolským profesorem pro obor *Hudební teorie a pedagogika*.

Před pěti lety Katedra hudební výchovy PdF uspořádala u příležitosti Danielových 75. narozenin mezinárodní konferenci nazvanou *K problematice současných hudebněvýchovných metod a koncepcí*. Letos připomeneme Danielovo významné životní jubileum spolu s výročími některých dalších osobností, které výrazně ovlivnily českou hudební výchovu a působily či dodnes působí na Univerzitě Palackého (prof. Poledniák – 70 let, doc. Frída – 75 let, doc. Klapal – 65 let), konferenci na téma *Hudební pedagogika a výchova – minulost, přítomnost, budoucnost*. Ta se uskuteční na podzim v rámci akcí souvisejících se slavnostním otevřením zrekonstruované budovy bývalého jezuitského konviktu. Výše uvedeným jubilantům jsme v uplynulých pěti měsících již postupně gratulovali. Tentokrát chceme i na stránkách Žurnálu UP popřát profesorovi Danielovi za pracoviště, které před 42 lety založil, hodně zdraví, sil, životního optimismu. Ať mu ještě dlouho vydrží jeho zánícený entuziasmus pro úsilí o lepší hudební výchovu!

Prof. K. Steinmetz, CSc.,
vedoucí Katedry hudební výchovy PdF UP
Foto - tj-

STUDENTSKÁ RUBRIKA

Vítěz Literární soutěže UP v kategorii poezie: Radek Václavík

Vyhlášení výsledků letošního ročníku Literární soutěže UP proběhlo v pondělí 13. 5. v Centru Aletti (viz Žurnál UP č. 29); porota ve složení PhDr. P. Hanuška, Ph.D., Mgr. J. Vrajová, Mgr. J. Kolářová a Mgr. M. Sýkora, Ph.D., udělila první cenu v kategorii poezie studentu 4. ročníku FF UP (obor sociologie – andragogika) R. Václavíkovi. Z jeho veršů pro čtenáře univerzitního týdeníku vybíráme:

Ve zvonech	Práh, který nepřekročíš
Vem rukama za provaz Jako bys srdce Vybírala z hrudi	Je dožebračeno!
A od ramen zatáhni Jako by láska Patřila do zvonů	Dobráci odtáhli Za teplem Zrušili kliku I práh u dveří
Konečně máš na prsou Ránu jak při vyznání	Kdo podá ti teď Skývu chleba K tomu sůl Které je třeba
****	A prázdné dlani Uvěří
Na zbitou zem Padá křivý déšť	****
V kopcích se hrbí Vykácená krása hor	Neporučíš stromům Aby poklekly Na kolena Jak setnuté špalky
V čase Kde nikdo nesmí	Na mízu se nedostaneš!
Za žádnou lásku Povolit	Ani kdybys lesy zaklínal A za tmy, z cizí své dálky
Křídla hrubě Zatátá v letu	Jak surový lamač dřeva Vyvolával pilu
Na Dušičky	****
Na podzim jsou Duše holé Jak mlhavé Plátno dechu	Jisté není nic!
Nad hroby se kouří	Láska ve větru Ani duše Pod pokličkou
To mrtví vydechují Co zažíva nestáčí	A vše uniká mi víc
Najednou	Když na lásku Chodím s provazem
I hlína má Po smrti plíce	Ve smyčce hlavy Slunečnic

Šperky jako diplomka

Letošní diplomantka oboru učitelství pro základní umělecké školy PdF UP **Jana Makovská** předložila pod názvem „Můj šperk – kovový šperk“ k závěrečné obhajobě kolekci šperků, z níž přinášíme následující ukázky.

Kombinace cínu, pozinkovaného drátu a umělé hmoty (roztavená „céčka“)

Kombinace cínu, pozinkovaného drátu a mušlí
-red-, foto -dan-

Diplomové práce v galeriích

Svět divadelního zákulisí v Moravském divadle Olomouc zachycují **diplomové fotografické práce**, které od 3. 6. vystavuje v olomoucké Galerii OSA (na snímku) studentka Katedry výtvarné výchovy PdF UP **Tereza Huňková**. Vedoucím práce je člen katedry Ing. P. Zatloukal, jehož další studenti v téže době prezentují svá díla v galerii Foma Bohemia v Hradci Králové; tamní výstava má název „Tvář a tělo“.

-red-, foto -tj-

Jak přednášet III

(Pokračování z čísla 29)

Především pro budoucí absolventy studia na UP, které čeká závěrečná obhajoba diplomových prací, jsou určena následující doporučení jak přednášet, která v podobě stručného návodu sepsal RNDr. T. Matyáščík, doktorand PdF UP, t. č. na studijním pobytu v Holandsku; dnes přinášíme druhou část.

Technické vybavení

Je dobré vědět, jaké budeme používat technické prostředky. Obecně platí, že vizuální vnímání člověka je mnohem lepší než poslech. Mnohdy je multimediální show o ničem publikem přijímána lépe než monotónní poslech bez jediného obrázku, přestože může jít o jinak atraktivní téma. Uspání publika je „smrtí“ jak pro posluchače, tak i pro přednášejícího. Technické pomůcky nám musejí při sdělování oné klíčové myšlenky pomáhat. Nesmíme však dopustit, abychom posluchače více uchvátili např. novým dataprojekto-rem než vlastním výkladem. Využívejme je tedy především jako podporu, nikoliv jako hlavní prvek prezentace. K lepší orientaci a pochopení sdělení pomáhá vysvětlit, objasnit, případně upřesnit, (1) co se na snímku nachází a (2) co to znamená či z toho vyplývá. Pokud se nemůžeme vyhnout prezentaci složitých dat, pak je vhodné podpořit náš výklad letáčkem s detailním popisem, který rozdáme v dostatečném počtu do řad obecnosti. Ukázka nepřeborného množství čísel, tabulek, grafů či mapek je zbytečná, pokud současně nepomůžeme posluchačům se v nich orientovat. Pro prezentaci se proto snažíme vybrat jen jednoduchá data, která však mají vysokou informační hodnotu.

Struktura

Nejdůležitějšími částmi každého vystoupení jsou jistě začátek a konec. V tuto dobu je totiž většinou obecnostvo nejbdelejší. Naopak přednášející bývá často na začátku vystoupení nejvíce nervózní. Vhodné je proto zařadit obecný úvod, který poslouží jako aklimatizace nejen pro posluchače, ale i pro přednášejícího. Pořadí sdělovaných informací je velmi důležité. Sdělované informace musejí na sebe logicky navazovat. Pro „eleganci“ prezentace je ale nutné promyslet jednotlivé přechody. Je potřeba sladit mluvené slovo s ukázkou snímků a jejich obměnou. Obtížnými momenty jsou i chvíle, kdy musíme delší dobu hovořit bez obrazové podpory. V tuto chvíli je velice důležité neztratit pozornost obecnosti a neprobudit jej až při dalším obrazovém vstupu. Během celé prezentace platí, že jejím průvodcem je přednášející. Měli bychom pamatovat na to, že na jeden snímek, fólii či diapozitiv připadá zhruba jedna minuta hovoru. Prezentace, která trvá 30 minut, tak vyžaduje podle potřeb cca 30 snímků. Doporučují raději více ilustrativních snímků než složitý slovní popis.

(Dokončení příště)

RECENZE**Stanislav Kratochvíl: Sexuální starosti a radosti**

Kniha je druhým, přepracovaným a doplněným vydáním původního díla s názvem *Sexuální potíže a problémy*, které vyšlo v roce 1991 v Avicenu. Vhodné je i pozměnění názvu, který klade důraz i na radosti sexuálního života a poukazuje na skutečnost, že obsahem knihy nejsou pouze sexuální problémy a jejich charakteristiky, ale i mnoho rad a návodů, jak se s nimi vypořádat i jak obohatit a zvýšit radost ze života v sexuální oblasti. Autorem publikace je profesor klinické psychologie na FF UP v Olomouci, jehož přednášky patří k nejnavštěvovanějším.

Kniha je rozčleněna do čtyř částí.

První část je věnována sexuálnímu starostem, jako jsou potíže s erekcí, předčasná ejakulace, anorgasmie a malá chuť či odpor k sexuálním aktivitám. Příznaky jednotlivých poruch jsou popsány pomocí krátkých záznamů o tom, jak sexuální starosti prožívali a popisovali autorovi pacienti. U každé z potíží jsou podrobně vysvětleny její duševní i tělesné příčiny.

Obsahem druhé, nejrozsáhlejší části jsou praktické pokyny a návody na ovlivnění sexuálních poruch a zlepšení sexuálního prožívání, které pochází z autorovy zkušenosti s manželskými páry. Důraz je zde kladen na postupné odbourávání obav a studu a získávání dovedností umožňujících zvyšovat a ovládat sexuální vzrušení. Pomocí takto získaných zkušeností je možno mírnit a překonávat sexuální potíže. Jednotlivé návody nazývá autor hrami. Tento název navádí čtenáře k pojetí prožitku sexu jako hry, v níž dva lidé dělají věc působící potěšením a na jejímž výsledku nezáleží. Ke každé hře je uveden návod doplněný obrázky, které znázorňují pohlavní orgány a některé polohy. Velice oceňuji zařazení ukázek z deníku léčených manželských párů, ve kterých zjišťujeme, jak muži i ženy jednotlivé hry prožívají i jak se jejich prožívání liší a postupem času mění. Ke každé hře je zařazen komentář shrnující poznatky ze zkušenosti s jednotlivými páry, ve kterém můžeme

posoudit, jak na hry reagují muži a jak ženy, které pocity jsou častější a společně většinou lidí, a které jsou naopak individuální, zvláštní či neobvyklé, ale nejsou na závalu.

Ve třetí části nabízí autor další zkušenosti. Vychází nejen z deníků pacientů, ale včleňuje i poznatky z rozhovorů a hodnocení průběhu léčby. Zabývá se zde vlivy, které působily rušivě při nácvičku her – jako jsou například konfliktní vztahy či manželství, v němž chybí láska. Nacházíme zde ukázky doporučení pro manželské páry, které se obrátily na manželskou poradnu. Dále zde můžeme získat poznatky o zvláštěnostech ženského orgasmu a o nesplnitelných očekáváních, která vycházejí z rozdílných sexuálních temperamentů.

Čtvrtou část tvoří informace o méně obvyklých poruchách, jako je opožďující se ejakulace a vaginismus. Jsou zde popsány účinky některých léků pro muže s poruchou erekce a možné chirurgické zákroky. Pozornost je věnována i problematice sexuální touhy zaměřené na osoby téhož pohlaví a sexuálním úchytkám. Dozvídáme se zde také o změnách v mužské a ženské sexualitě s přibývajícím věkem a o individuálně rozdílném působení zvyku, stereotypu a naopak novot na sexuální život.

Kniha může být velkým přínosem pro zlepšení sexuálního života mužů i žen. Díky širokému spektru ukázek o pocitech ze zážitků ze sexuálního života může každý porovnat své zkušenosti a poučit se, jak se s těžkostmi vyrovnávali jiní lidé, a využít jejich poznatků. Zároveň se může stát prostředkem pro zlepšení často obtížné komunikace o sexuální oblasti tím, že podle doporučení autora označí jeden z partnerů při četbě knihy své problémové oblasti a způsoby jejich řešení a předá druhému, který na oplátku učiní totéž.

Mgr. A. Hynšová, Psychiatrická léčebna Kroměříž
(S. Kratochvíl: *Sexuální starosti a radosti*, Praha, Portál 2002. 199 s.)

YDAVATELSTVÍ UP**Květnová produkce****Cyriometodějská teologická fakulta**

Halas, František, X.: *Vztahy mezi státem a církví z hlediska jejich mezinárodního rozměru*. 1. vyd., 74 s.
Ambros, P.: *Pastorální teologie I. Fundamentální pastorální teologie*. 2., přeprac. vyd., 178 s.
Ambros, P.: *Pastorální teologie V. Církev, kultura, společnost, misie*. 2., přeprac. vyd., 154 s.

Fakulta tělesné kultury

Cuberek, R. (editor): *Štáv a vývoj antropomotoriky v České a Slovenské republice*. Sborník příspěvků ze semináře konaného ve dnech 11. – 12. 4. 2002 v Prostějově. 1. vyd., 100 s.

Filozofická fakulta

Mertens, V.: *Was kann und wozub brauchen wir die Mittelaltergermanistik? Kam až může germanistická medievalistika a k čemu ji potřebujeme?* 1. vyd., 20 s.
Melková, R.: *Filmový plakát do roku 1945 ve sbírkách Moravské galerie v Brně*. 1. vyd., 56 s.
Matula, J.: *Florentin Platonism and Central Europe*. 1. vyd., 212 s.
Barteček, I. (odp. red.): *Osobnost a moc v 11. století. Adam Brémský o životě arcibiskupa Adalberta*. Překladatelé Čermáková, M., Hrabová, L., Kalous, A., Lítalová, L., Válová, K. 1. vyd., 102 s.

Lékařská fakulta

Koranda, P., Mysliveček, M., Hušák, V.: *Nukleární medicína v endokrinologii a terapie otevřenými zářiči*. 1. vyd., 40 s.
Bouček, J.: *Psychoterapie*. 1. vyd., 32 s.

Pedagogická fakulta

E-Pedagogium. Nezávislý odborný časopis určený pracovníkům všech typů škol. 1. mimoř. číslo 2002, 154 s.

E-Pedagogium. Nezávislý odborný časopis určený pedagogickým pracovníkům všech typů škol. Čís. 1/2002, 104 s.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky. Jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme. Překl. J. Ivanová, A. Lenochová, J. Linková, Š. Šimáčková. Souhlas k překladu dala Rada Evropy. 1. vyd., 268 s.

Mlčoch, M., Polák, M.: *Příběhy Starého zákona*. 1. vyd., 98 s.

Nezvalová, D.: *Kvalita ve škole*. 1. vyd., 112 s.

Přírodovědecká fakulta

Zimák, J. (uspořadatel): *Mineralogie Českého masivu a Západních Karpat*. Sborník referátů. 1. vyd., 100 s.

Zimák, J. a kol.: *Exkurzní průvodce po mineralogických lokalitách na Sobotínsku*. 1. vyd., 86 s.

-kop-

Odposlechnuto**Pár krav**

Metafora může být skvělým, protože účinným prostředkem vysvětlení podstaty jevu – jak dokazuje obsah e-mailu došlého na deštěm ubrečenou Moravu ze slunné Kalifornie. Předmětem charakteristiky je typický způsob uvažování a jednání.

Křesťanský demokrat:

Máte dvě krávy. Jednu si necháte a druhou dáte sousedovi.

Socialista:

Máte dvě krávy. Vláda vám jednu vezme a dá ji vašemu sousedovi.

Republikán:

Máte dvě krávy. Váš soused nemá žádnou. Co se dá dělat?

Demokrat:

Máte dvě krávy. Váš soused nemá žádnou. Cítíte se provinile z toho, že jste úspěšný. Zvolíte do úřadu lidi, kteří vaše krávy zdaní, a tak vás donutí jednu z nich prodat, abyste měl na daně. Lidé, které jste zvolil do úřadu, vezmou daňový výnos a koupí krávu pro vašeho souseda. Potom se už cítíte jako dobrý člověk.

Komunista:

Máte dvě krávy. Vláda vám obě zabaví a zásobuje vás mlékem.

Fašista:

Máte dvě krávy. Vláda vám obě zabaví a prodává vám mléko. Dáte se k odbojářům a začnete organizovat sabotáže.

Demokracie v americkém stylu:

Máte dvě krávy. Vláda vás zdaní tak, že musíte obě prodat, aby bylo možno podporovat člověka v jiné zemi, který má jenom jednu krávu, kterou dostal darem od americké vlády.

Kapitalismus v americkém stylu:

Máte dvě krávy. Jednu prodáte, koupíte býka a založíte chov stáda krav.

Byrokracie v americkém stylu:

Máte dvě krávy. Vláda vám obě vezme, jednu zastřelí, druhou dojí, platí vám za mléko, které pak vylévá do kanálu.

Americká společnost:

Máte dvě krávy. Jednu prodáte a druhou nutíte, aby nadojila mléko za čtyři krávy. A pak vás překvapí, když kráva pojde.

Francouzská společnost:

Máte dvě krávy. Vstoupíte do stávků, protože chcete mít tři krávy.

Japonská společnost:

Máte dvě krávy. Předěláte je tak, aby se zmenšily na desetinu velikosti normální krávy a přitom dojily dvacetinásobek mléka.

Německá společnost:

Máte dvě krávy. Geneticky je předěláte tak, aby žily sto let, každý měsíc jednu sníte a podojíte sám sebe.

Italská společnost:

Máte dvě krávy, nevíte však, kde jsou. Uděláte si proto přestávku na oběd.

Ruská společnost:

Máte dvě krávy. Přepočítáte je a zjistíte, že máte pět krav. Znovu je přepočítáte a zjistíte, že máte 42 krav. Ještě jednou je přepočítáte a zjistíte, že máte 12 krav. Přestanete počítat krávy a otevřete další láhev vodky.

Mexická společnost:

Myslíte si, že máte dvě krávy, nevíte však, jak taková kráva vypadá. A tak si jdete schrupnout.

Švýcarská společnost:

Máte pět tisíc krav, z nichž vám žádná nepatří. Vystavíte proto účet za jejich opatrování někomu jinému.

Brazílská společnost:

Máte dvě krávy. Uzavřete dohodu o podílnictví s americkou společností. Zakrátko máte tisíc krav a americká společnost udělá bankrot.

Indická společnost:

Máte dvě krávy. Uctíváte je.

Zaznamenal S. Komenda

Diskuse, názory, ohlasy

Reakce ze Studentcentra

V minulém čísle Žurnálu nás velmi zarazil příspěvek ředitelky Vydavatelství UP, paní RNDr. H. Dzikové, ve kterém se podívala „za jakých podmínek docílilo knihkupectví Studentcentrum výhradní právo na uvádění své nabídky v této rubrice“. Tato reakce na pět tipů z knižních novin, které byly v poslední době zveřejňovány v Žurnálu UP, nás opravdu mrzí. Ani nás nenapadlo, že by to někomu mohlo vadit, nejméně však právě Vydavatelství UP, jehož nabídka byla vždy uveřejňována také, navíc samozřejmě v mnohem širším rozsahu (tedy jaképak výhradní právo?).

Naše tipy byly zamýšleny pouze jako upozornění akademické obci na novinky z doplňkové literatury mimouniverzitních nakladatelství. Uvědomujeme si totiž, že není v možnostech zdejších pedagogů (a studentů) sledovat denně knižní novinky z oblastí, jímž se věnují, ačkoli by je samozřejmě sledovat chtěli, aby byli v kontaktu s aktuálním děním v oboru. Tituly odborné literatury nejsou většinou komerčně natolik atraktivní, aby byly nějak mediálně oznamovány, a často se tak o nich, jak my knihkupci, tak zejména ti, jímž jsou určeny, dozvídáme ze zpožděním. Aby byla informovanost zdejší akademické obce co největší, snažili jsme se touto cestou upozorňovat na ty odborné publikace, které by mohly být přehlednější. Chápali jsme to spíše jako službu – komerční inzerci realizujeme jinde a hlavně jinak.

A není tu Žurnál UP právě od toho, aby byli pedagogové i studentii informováni o všem, co souvisí s jejich akademickým životem? A nejsou odborné publikace právě jednou z těch věcí, o nichž by měli vědět? Neměla by tedy být redakce spíše oceněna, že se o tuto všestrannou informovanost snaží, než aby se nad tím někdo podíval? Na tyto otázky musejí odpovědět sami členové akademické obce – pokud nebudou chtít být touto cestou informováni,

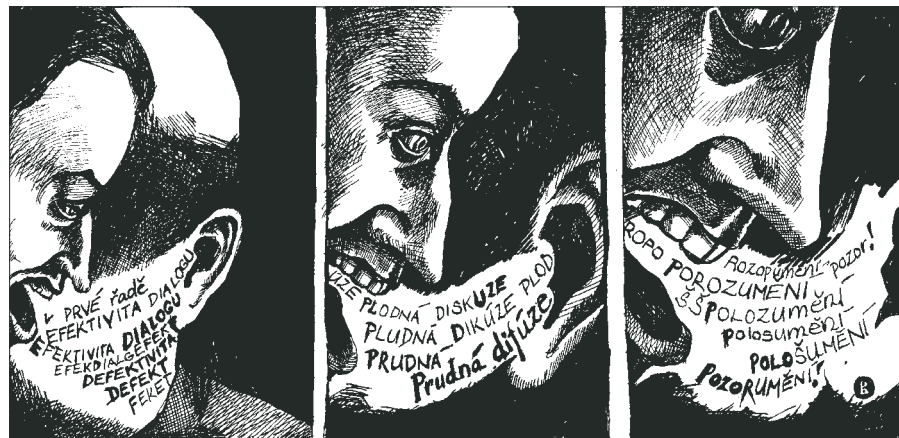
redakce jejich hlas jistě vyslyší, stejně se zachová, pokud jim to naopak přijde výhodné.

Domníváme se, že ve vztahu mezi Vydavatelstvím UP s jeho prodejnou a knihkupectvím Studentcentrum nejde v žádném případě o nějakou konkurenci (přínejmenším by jít nemělo a z naší strany tak tomu ani není). Spektrum služeb, které nabízíme, je natolik odlišné, že si vlastně ani nemůžeme takřkajíc „lézt do zelní“. Že je však obě pro pedagogy, odborné pracovníky i studenty univerzity velmi potřebné, je jistě zřejmé. **Měli a chtěli bychom se především doplňovat.**

Za celou dobu existence knihkupectví Studentcentrum jsem si jako vedoucí byla vědoma, na jaké půdě se nachází, a pokud mi to bylo umožněno, snažila jsem se všem z univerzity vycházet maximálně vstřícně a dělat UP dobré jméno, což se mi, jak doufám, dařilo a daří. Tipy na knižní novinky byly rovněž takovým krokem vstřícně akademické obci, jejíž půda knihkupectví hostí.

Dalším krokem na této cestě je i rozšíření slev, které poskytujeme. **K již tradiční desetiprocentní slevě pro studenty přibyla od 1. 6. nově i sleva ve stejné výši, tedy 10 %, pro pedagogy UP,** kterou bychom jim chtěli vyjádřit poděkování za jejich přízeň a podpořit je v jejich snaze o co největší erudici navzdory omezeným prostředkům. První reakce jsou velmi příznivé, a doufáme tedy, že tato změna přispěje k větší spokojenosti našich zákazníků z řad akademické obce. Tato sleva jde z peněz provozovatele knihkupectví a spolu se slevami pro studenty činí při běžném knihkupeckém rabatu takřka polovinu možného zisku knihkupectví. Doufáme, že nikomu nebude vadit, když informaci o této službě Žurnál UP otiskne, neboť nemáme jinou možnost, jak ji dát narozuměnou všem, jichž se týká.

V. Foretová, vedoucí knihkupectví Studentcentrum

M. Beránková, FF UP

... A PŘÍŠTÍ TÝDNY...

20. ČERVEN

Mgr. P. Sušila: *Effect of gradient of exciting light and fluorescence reabsorption on chlorophyll fluorescence induction curve*. Oddělení biofyziky PřF UP, učebna F3, 13.30 hod.

20. – 23. ČERVEN

XI. kongres České a Slovenské pneumologické a ftizeologické společnosti. Kongres. Olomouc. Pořádá Česká pneumologická a ftizeologická společnost, Klinika plicních nemocí a tuberkulózy LF UP.

21. ČERVEN

Pracovní schůze Spolku lékařů v Olomouci. Klubovna Vlastivědného muzea, nám. Republiky 5, 15 hod.

21. – 23. ČERVEN

Knápkův memoriál. Mezinárodní soutěže sportovců na vozíku. Olomouc. Pořádá Fakulta tělesné kultury UP.

24. – 27. ČERVEN

Pokrok v chromatografii a elektroforéze. Mezinárodní konference. Společná laboratoř optiky UP a Fyzikálního ústavu AV ČR. Pořádá Katedra analytické chemie PřF UP, Česká společnost chemiků.

24. – 28. ČERVEN

Akademický týden XII. Cyklus přednášek. Pořádá Cyrilometodějská fakulta UP.

-red-

Fejeton

Co umíme a co ne

V minulých výdnech se jackpot Sportky vyšplhal relativně vysoko a přehoupl se přes stamilionovou hranici. Obecenstvo zareagovalo razantním zvýšením nákupu tiketů, dokonce zvýšením na několikanásobek běžného počtu zájezdců.

Docela by mne zajímalo, kolik z těch, kdo se dali nalákat vysokým jackpotelem, si dokázalo spočítat, co se vlastně faktem vysoké výhry změnilo. Spočítali si matematickou naději, tj. střední hodnotu očekávané výhry? A porovnali ji se střední hodnotou očekávané výhry v běžné situaci? Myslím, že ne – třebaže, pokud by tak byli učinili, dobře by učinili.

Nárůstem jackpotu se zvedla výše výhry – v případě, že se vyhraje. Co se nezměnilo ani omylem, byla pravděpodobnost vyhrát. Šance vyhrát. Ta zůstává nepochybně stejná, ať se s vyšší jackpotu děje cokoli.

To, o čem chci uvažovat, je způsob, jakým člověk myslí vnímá vyšší výhry vyjádřenou číslem na straně jedné – a vyšší šance vyhrát na straně druhé. K tomu prvnímu je lidská mysl uzpůsobena poměrně dobře, zatímco k tomu druhému je uzpůsobena mizerně. Vnímá šance a vnímá rizika – na to prostě nemáme. Jsem přesvědčen, že kdyby Sportka oznámila, že zvyšuje šance vyhrát (čehož lze snadno dosáhnout jednoduchou úpravou pravidel hry), lidé by reagovali objemem sázek daleko vlažněji, než reagovali na nárůst jackpotu. Celá ta záležitost je zajímavá tím víc, že má daleko obecnější platnost.

Jde o způsob vnímání jevu a možnosti výskytu jevu. O jevu dokážeme uvažovat na základě naší zkušenosti s ním, případně na základě důsledků, které jev dokáže vyvolat. V této dimenzi si umíme představit. O možnosti výskytu jevu umíme uvažovat jenom s využitím rozumu, řečnické počítáním. Tady zkušenost pomáhá jenom mlhavě.

Myslím, že tenhle ontogenetický fakt koresponduje s faktem fylogenetickým. Lidská civilizace a kultura pracuje s jevy od samého svého počátku, ať je klademe kamkoli. Možnost jevu, možnost jeho výskytu dokázala lidská civilizace uchopit teprve před několika málo staletími, když formulovala koncept pravděpodobnosti – jako kvantifikaci možnosti. Způsob tohoto uchopení se přitom opíral o matematiku, tedy o rozum, nikoli o zkušenost. I když samozřejmě aplikace konceptu nesměla být s touto zkušeností v rozporu. Vratíme-li se k počátku naší úvahy, je dobré si všimnout, jak jednoduše a přitom mazaně dokáže průmysl hazardních her a sázek těžít z nedokonalosti lidského vnímání.

Člověk by měl počítat s tím, že dá-li svému rozumu třeba jen krátkodobou dovolenou, bude potom pozdě bycha honit. A to přesto, že nebude vědět, kdo to vlastně ten bych je.

S. Komenda

PŘEČTLI JSME ZA VÁS

Dokonce i vdově

Nedlouho po skončení 2. světové války zemřeli rychle za sebou tři profesoři krakovské Hornicko-hutnické akademie. Na posledním pohřbu měl nad rakví promluvit prorektor prof. Roman Dawidowski. Když však chtěl začít svou smuteční řeč, náhlý poryv větru mu odnesl kamsi mezi hroby papíry s připraveným projevem.

„Truchlící pozůstali,“ zahájil tedy popaměti nanejvýš ztrémovaný prorektor, „tady sami vidíte, jak před námi leží třetí čerstvá mrtvola...“

Třebaže si byl prorektor zcela jist, že aritmeticky měl pravdu, do závěru obřadu nedokázal pochopit reakci shromážděných kolem hrobu. Vida však, že se nálada zlepšila dokonce i vdově, ocenil výsledek svého poslání jako zdařilý.

M. Czuma – L. Mazan: *Opowieści z krainy centusiów (Povídky z kraje skrbíků)*, Kraków 2001.

Vybral a přeložil -if-